

Kertbarát

magazin

Ára: 670 Ft | Előfizetőknek: 630 Ft

www.kertbaratmagazin.hu

SZÖRÉNYI LEVENTE

VIRÁGKÖTÉSZET ANYÁK NAPJÁRA

VENDÉGLÁTÁS ZÖLD KONYHA

Construma
Kert
melléklettel

A PharmaRosa Kft.
10%-os
kedvezményével

NÁRCISZOK KERTJE

LEPKE- CSALOGATÓK

IDEGEN TÁJAKON

A TÖRÖKÖK ÉS A TULIPÁNOK

9 770133 943000 16003

BERENDEZZÜK A BALKONT

A FLORADANIA FELVÉTELEI

Március vége – április eleje inkább a tervezgetés ideje, korai lenne még a fagyveszélyes napok elmúlta előtt fagyérzékeny növényeket nagy mennyiségben beszerezni. Hagyjuk őket még néhány hétig a védett, meleg növényházban, a kerteszetekben nevelkedni, és legkorábban április közepén induljunk palántabeszerző útra. Addig készítsük elő a helyüket, takarítsuk le a teraszt, tisztítsuk meg a cserepeket és más ültetőedényeket, pótoljuk a cserére szoruló balkonládákat, szerezzünk be virágföldet és 3-4, vagy 5-6 hónapos hatástartamú burkolt műtrágyát.

A megvásárolt növényeket 1-2 hétig – de semmiképp sem tovább – még nevelhetjük az eredeti cserepeikben a külső ablakpárkányon, vagy a terasz asztalán, szélről és a tűző naptól védett helyen. Naponta ellenőrizzük a földjüket, és öntözzük őket igény szerint. Előfordulhat, hogy a kis cserepű növényeket akár naponta kétszer is meg kell öntözni, ezek balkonládába ültetésével ne is várjunk sokáig. A többieket viszont gondozzuk, rendezgessük csoportokba, tervezzük meg, hogy milyen összeállításban ültetjük majd őket a végleges helyükre.

Kertbarát magazin

www.kertbaratmagazin.hu

Készült a Kerteszet és Szólészet szerkesztőségében
Alapítva: 1977.
39. évfolyam, 2016/3-4. szám,
2016. március 25.

FŐSZERKESZTŐ:
BIZA KLÁRA
FELELŐS SZERKESZTŐ:
ALGÉIER WENDY
TERVEZŐSZERKESZTŐ:
Végh György
TITKÁRSÁG: Kiss Jánosné

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:
1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Postacím: 1591 Budapest, Pf. 294
Telefon: 273-2290
Tel./fax: 273-2285
E-mail: titkarsag@
kerteszeteszoleszset.hu

A címkép a Floradania felvétele

Kiadja a Magyar Mezőgazdaság Kft.
Felelős kiadó:
SÁRI ENIKÓ ügyvezető igazgató
HÁJOS LÁSZLÓ ügyvezető igazgató

LAPTERJESZTÉS, PÉNZÜGY:
Laczó Angéla, Hajcsar Anna,
Szabó Ildikó
MARKETING: Horváth Roland vezető
MUNKATÁRSÁK: Kovács Réka,
Justin Sára,
Bárdos László tervezőgrafikus
ÜGYFELSZOLGÁLAT:
Husztiné Csekó Emma,
Petróné Márton Gyöngyi
Tel.: 470-0411, fax: 470-0410

HIRDETÉS:
Barsi Nóra
Tel.: (+36)-(30)-982-6369
barsi.nora@magyarmezogazdasag.hu
Kiss Jánosné
Tel.: 273-2285, 273-2290
titkarsag@kerteszeteszoleszset.hu

*Minden jog fenntartva!
A lapból értesüléseket átvenni
csak a Kertbarát Magazinra való
hivatkozással lehet.
A hirdetések és egyéb
reklámkiadványok tartalmáért
a kiadó felelősséget nem vállal.*

Terjeszti a Magyar Posta Zrt.,
a Lapker Zrt., valamint
az alternatív terjesztők

KÜLFÖLDÖN TERJESZTI:
Color Interpress Kft.
1039 Budapest, Hatvány L. u. 14.
Telefon: 243-9232
Fax: 243-9242

Előfizetésben terjeszti
a Magyar Posta Zrt.
Levél Üzletág, Központi Előfizetői
és Árusmenedzsment csoport,
1900 Budapest.
Előfizethető az ország
bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél,
valamint megrendelhető
e-maillen: hirlapelofizetes@posta.hu
címen.

Előfizetői észrevételek:
(06)-(40)-565-656

Előfizetési díj:
egy évre: 3780 Ft, fél évre: 1890 Ft

NYOMDA: Ipress Center CE Zrt.
2600 Vác, Nádas u. 8.
Felelős vezető:
LAKATOS IMRE
A nyomdai megrendelés törzsszáma:
Sz-12/99

Nyomás: 2016. március 17.
HU ISSN 0133-9435

www.mgonline.hu
Szerkesztő:
Pap Edina, Hafner Dániel

Lakókertek

Ilyenkor márciusban már alig várom, hogy „kiköltözhessenek” a kertbe. A simogató tavaszi melegben jobban esik a teraszon az ebéd, utána a diófa hűvösében a pihenő. Alig 400 négyzetméteres kertemben az évek során nemcsak a növények, hanem a kiülőhelyek is gyarapodtak: az egyiket délelőtt, a másikat délután, a harmadikat pedig az elviselhetetlen hőség idején szeretjük, ráadásul a kert más-más részletét fedik föl, ami talán föl sem tűnne, ha csak jártunkban-keltünkben látnánk.

A minap hasonló, „lakókertben” jártam, ahol a március eleji télies időben is látszott, milyen tartalmas tavaszi-nyári-őszi családi élet színtere. A Kertnézőben mozgalom júniusban megnyíló kertje már az előkertben kínál leülőhelyet. Aztán a kert hátsó részében szabadterei ebédlők, nappalik, sőt gyerekszoba és konyha váltogatják egymást, amiknek természetesen jól kigondolt, gondozott növényágak adnak keretet. Remekül fölismerték, hogy a kert a ház tavaszi-nyári-őszi kiterjesztése. Képeink segítségével olvasóink is sétát tehetnek a kertben, illetve akár el is látogathatnak oda a Kertnézőben mozgalom szervezett kirándulásán.

Nézelődésre, ötletgyűjtésre jó szívvvel ajánljuk a Construma Kert kiállítását is, a Magyar Kertépítők Országos Szövetsége ismét megrendezi kertépítő versenyét. Lapunk hasábjain a tavalyi verseny legszebb kertjei közül mutatunk be néhányat.

Algyői Wendy

Fizessen elő a Méhészet digitális változatára

akár
40%
kedvezmény!

Kertbarát

BEMUTATJUK

- 6 Üde patakpartra
- 20 Ezerkétszáz rózsa
- 26 Nárciszok kertje
- 47 Szokatlan berkenyék
- 52 Lepkecsalogatók
- 54 30 éves a Csapody Vera Növénybarát Kör

IDEGEN TÁJAKON

- 16 A törökök és a tulipánok

ITTHON

- 24 A kárpáti sáfrány

KERTEK-EMBEREK

- 8 Szörényi Levente

- 12 A kert, ahol élünk

IDŐSZERŰ

- 31 Édenkert
- 36 Új élet kezdődik

MELLÉKLET

KERTÉSZPALÁNTA

- 50 Veteményeskert az ablakpárkányon

VENDÉGLÁTÁS

- 56 Zöld konyha

MAGOT KÜLDÜNK

- 67 Az illatos tündérfa

KÖSSÜNK VIRÁGOT!

- 58 Csokoralap vesszőből Anyák napjára Divat a csipkeaspó Esküvőre készülünk

- 64 Posta

	Nyomtatott lapár (Ft)	Digitális lapár (Ft)
Egy lapszám ára	490	290
Féléves előfizetés	2 520	1 600
Éves előfizetés	5 040	3 000

- Egyedi kedvezményes ár digitálislap-előfizetőink részére!
- Egyszerű, gyors, kényelmes előfizetési lehetőség!
- Bővített interaktív tartalom!
- Platformfüggetlen – bárhol, bármilyen eszközön megtekinthető!
- Keresési lehetőség a cikkekben és egyéb felhasználóbarát megoldások!
- Hirdetőpartnereink számára újszerű, interaktív megjelenési lehetőség!

VIRÁGÁGYÁSOK A KERTBEN

ÜDE PATAKPARTRA

Kertünk üde talajú részére, a patakpartra, tópartra derűs hangulatot teremtő, szép növény-összeállítást mutatunk be.

A víz mindig kitüntetett szerepet kap a kertben, akár patak csordogál keresztül rajta, akár kisebb-nagyobb tó vonja magára a figyelmet. A növényzet már megszűrő jelzi a víz jelenlétét.

A valódi vízparton a talaj humuszos, magas tápanyagtartalmú, szinte állandóan nedves és gyakran enyhén savas kémhatású. Ilyen helyen szépen fejlődnek a vízborítást nem igénylő mocsári növények. A vízparti zóna növényei természetükkel, megjelenésükkel elárulják, hogy tavasztól őszig nagyon fontos számukra a rendszeres vízellátás. Nagy levéllemezeik élénkzöldek, csupaszkok, nem borítja őket viaszréteg és nem szőrözöttek, mint szárazságtűrő társaik. Az üde talajt kedvelő növények közül sok a napra is ültethető, de félárnyékban is szépen díszlenek. Ha csak közepes mennyiségű vizet tudunk juttatni nekik, akkor félárnyékba, vagy leginkább szűrt fénybe ültessük őket. Télen a szárazabb talajt is elviselik.

Az élől virágok csak néhány hétig nyílnak, ezért fontos, hogy a növényközösségek kiválasztásakor a levélzetükre is figyeljünk. A különböző alakú és méretű levelek lehetnek egyszerűek, összetettek, épszerűek vagy szeldeltek. Az egymáshoz közel álló növények gondos összeállításával szép kontrasztot érhetünk el. Az ágyás szélére, a járda vagy a gyeppel szembe olyan növényeket válasszunk, amelyek levele hosszan díszít, elvirágzás után nem húzódnak vissza, és a lombjuk sem csúnyul meg. Erre szép példa a képen is látható királpáfrány és a japán kövérke, de egyéb fajokat is ültethetünk.

A háttérben magasodó mákkóró (*Macleaya cordata*) közepesen nedves vagy kissé száraz termőhelyen érzi jól magát. Nyáron virágzó természetes élől, levelei különlegesen. Háttérnövényként, vagy magánosan ültethetjük.

Ambrus Mária Zsófia

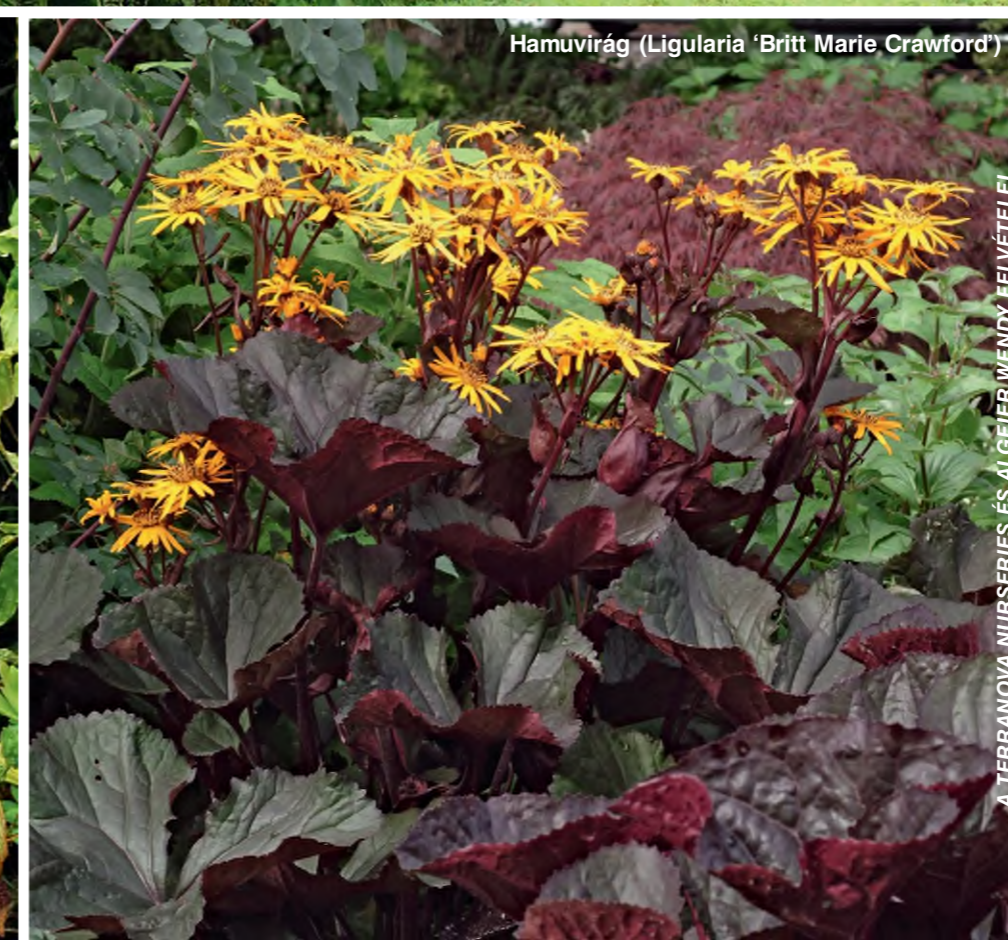
Kála (*Zantedeschia 'Edge of Night'*)

Tópartifű (*Rodgersia 'Bronze Peacock'*)

Hamuvirág (*Ligularia 'Britt Marie Crawford'*)

- 1. RÉTI FÜZÉNY**
(*Lythrum salicaria*)
- 2. KARCSÚ HAMUVIRÁG**
(*Ligularia stenocephala*)
- 3. MOCSÁRI KIRÁLPÁFRÁNY**
(*Osmunda cinnamomea*)
- 4. KÁLA**
(*Zantedeschia aethiopica*, syn. *Calla*)
- 5. TENYERES TÓPARTIFŰ**
(*Rodgersia pinnata*)
- 6. SZIBÉRIAI NŐSZIROM**
(*Iris sibirica*)
- 7. JAPÁN KÖVÉRKE**
(*Pachysandra terminalis*)
- 8. MAGAS MÁKKÓRÓ**
(*Macleaya cordata*)

AZ ÁGYÁS SZÉLÉRE ÜLTETHETŐ FAJOK KÖZEPESEN NEDVES VAGY ÜDE TALAJBA

- Indás infű** (*Ajuga reptans* és fajtái)
- Lágyszóró palástfű** (*Alchemilla mollis*)
- Gyepes sédbúza** (*Deschampsia cespitosa*)
- Pajzsikafajok** (*Dryopteris* sp.)
- Gyöngyikés gyepliliom** (*Liriope muscari*)
- Pénzlevelű lizinka** (*Lysimachia nummularia*)
- Pettyegtetett lizinka** (*Lysimachia punctata*)
- Japán kígyószakáll** (*Ophiopogon japonicus*)

A TERRANOVA NURSERIES ÉS ALGERIER WENDY FELVÉTELEI

REMETE

a völgy fölött

Gazdag, színes életút és nagyívű szakmai pálya kíséri Szörényi Leventét. Az elmúlt fél évszázadban sokféle arcát láthattuk: a lázadó, új utakat kijelölő, friss hangú ifjú beatzenészből a magyar rockopera műfajteremtő, nagyhatalmú zeneszerzőjévé érett. Életművét hangos közönségsiker és rangos szakmai díjak ismerték el. Magánéletét visszavonultan éli, csendben, a természet közelségében. Két, maga teremtette kertben – Balaton-felvidéki szőlőjében és tágas pillisszántói portáján – is otthon van.

Házszámot nem tudunk, az erdőszéli kacskaringós utca mégis elvezet a különös épülethez, s a hegyoldali kerthez. Nyílik a kapu, Levente elének jön, míg kaptatunk az emelkedőn gyümölcsfák és mezei virágok között. Fölérve a házhoz gyönyörű panoráma fogad, körös-körül meszsire ellátni. Alattunk a vörösvári völgy, szinte lebegünk fölötté, szemben a budai hegykoszorú, mögöttünk a Pilis-tető. A lombokon a zöld ezernyi árnyalata játszik a napfényben.

• *Hogy talál az ember ilyen hegyoldalt magának?*

– Nem én kerestem, a „Jóisten hozott” ide. Mindig az volt az elképzelésem, hogy valahol közvetlenül erdő alatt kellene élni. Pedig szép fekvésű helyeken laktam eddig is, Budán a Törökvesz úton és Budaligetén is, de ott azért akadtak még házak. Itt tökéletesen egyedül vagyok, legföljebb néhány víkendház van errefelé. Jó tíz éve szólt az akkori, ismerős polgármester, hogy eladó a telek. Nagy terület, 6600 négyzetméter. Akkor mondtam a fi-amnak, hogy építkeznék, és nekik adnám a budaligeti házat, de kellene ám bele

unoka. Azóta már két kislányuk is van, Szellő és Villő, úgyhogy az „üzlet” sikeresen létrejött – *nevet a vagány, fiatalos nagypapa, nehéz elhinni róla, hogy elmúlt hetven éves.*

Titkok és jelképek

• *Az építkezés nagy elszántságot követel, kivált, ha olyan vadregényesen elhagyott, túskebokros, meredek telek volt ez is, mint a kerítésen túli.*

– Pontosan olyan ősgazos volt. Adódott vele dolgunk bőven, mire rendeztük a terpet, kialakítottuk a szinteket, kivettük a házalapot, a hegyoldalba vágtuk a borospincét. De az is igaz, hogy jó technikával, gépesítve folyt a munka. Egy év alatt sikerült felépíteni a házat.

• *Mintha egyenesen innen nőtt volna ki, úgy emelkedik a hegyoldalban az épület.*

– Nem véletlenül, hiszen egy repülő sőlymöt formáz. Magam terveztem. Oldalt a két szárnya, hátul a farktolla, legfölül az üveges csúcs, ahol besüt a nap, az a bőbitája. A kiszögellés a csőre, a két felső ablak a szeme.

Kérdezni is fölösleges, hiszen nyilvánvaló, hogy jelkép. Ahogy oly fontosak voltak az Illés-együttes dalaiban és Szörényi Levente más műveiben is a jelképek. Alighanem található a gondolatunk, mert a házigazda hív, menjünk föl az erdei kerítéshez, mutat még valamit a kert rejtelmeiből. A ház mögötti kőlépcsőn tovább sétálva újabb szép részlet bontakozik ki. A főlő

skapun szárnyas napszimbólum, és egy ősi sumér verses napáldás. Mindez a saját rajzai alapján. Annyit még elárul, hogy vannak titkos tervei ezzel a kapu mögötti lekerített kertrésszel.

A hétszilvafás gazda

A ház előtti széles zöldterazon ülünk a verőfényben. Az ablakokban tarka petúniák, muskátlik, lobéliák, a fal mellett mályvabokor, és sárga boglárkacserje „talpig virágban”. A teraszt körben kúszó tuják szegélyezik. Alattunk a hatalmas kert fenyőkkel, fatermetű galagonyákkal, csipkebokrokkal, naspolyával.

– Az ősi növényeket meghagytam, sőt a fiatal tölgyfára is árgus szemekkel vigyáztam az építkezéskor, nehogy géppel neki-menjenek. Hiába volt útban, tölgyet az ember nem vág ki! Szép erős fa lett, kicsit a házat is takarja. Az ősgyepet se hagyom lekaszálni, csak nyáron, aratásidőben. Hadd virágozzon, hadd szórja el a magját! Csupa gyógynövény, vadvirág.

• *Valami „leventéset” nem ültettél?*

– Dehogynem! Éppen hét szilvafát a bejárat mögé, poénból! Teremnek is rendszeren, ahogy a nagy Germersdorfi cseresznyefám is, amit szintén én ültettem.

• *Mit csinál a „hétszilvafás nemes” anyi gyümölcsöccsel?*

– Lekvárt főz belőle, a többi megy a hordóba pálinkának!

• *Eddig csak a borairól hallottam, hiszen tisztes szőlősgazda hírében állsz, aki a Bácshegyen szőlőt telepített, és saját szüretelésből bort készít.*

– Az is varázslatos hely, és oda is véletlenül kerültem. Gyönyörű a Balaton-felvidéki táj, naphosszat el tudnám nézegetni. Este a csillagos égen tisztán látni a Tejutat, nem zavarnak be a városi fények. Olyan mély a csend, hogy éjjel a saját szívdobogásomat is hallom. Kerítés nincs, szabadon járnak a szőlőben a vadak, közelről láttam nemes szarvasbikát, őzeket, virgonc nyulakat. Eleinte nem értették a pesti ismerőseim, mit csináljak én ott. Hogyhogy dolgozom, kapálok, metszek, szüretelek? Ráadásul képes vagyok tévé helyett a lemenő nap színeit bámulni? És mindezt még élvezem is! Akkor csak bolond lehetek, könyvelték el – *meséli Levente, és jót nevet a történeten.* A bácshegyi szőlősben van a hordós pince, itt a ház mögött a hegyoldalban a palackos pince. A legjobban sikerült borom eddig a 2006-os rizling és a 2008-as Juhfark. Hází palackozással, manufaktúrában készül a magam öröme és a barátoknak.

Látni kell a világot

Meg is nézzük rögtön a pincét. A bejáratnál gyöngyvirágszőnyeg, benn szép ívű, nemes penésszel benőtt falak között érnek a palackok. Házigazdánk ajándékképpen feltarisznyál a két jeles borral, később otthon beigazolódik: valóban kitűnők. Most még kicsit sétálunk a birtokon. Kísérőnk a gazda mellett a kedves, barátságos golden retriver, aki nyomban pacsit ad, és megnyalogatja a vendég kezét.

• *Hogy hívják?*

– Hát hogy hívnák?! Koppány! – *vágja rá az István, a király szerzője, mint a világ legtermészetesebb dolgát.* Nagyon tudatosan választottam ezt a kutyát a gyerekek miatt. Ennek véletlenül se jut eszébe gonoszkodni, még játékból se. Hangját se hallani, csak a vaddisznókat, őzeket ugatja éjszaka.

• *A kerti medence is a kisunokák kedvéért van?*

– Ritkán jönnek, előfordul, hogy ők is pancsolnak benne, én viszont a nyári hőségben akár naponta többször is megmártózom. A családdal inkább nyaralni megyünk együtt. Nagyon szép ez a pilisi táj, de nem hasonlítható mondjuk a görög Rodoszhoz, a pálmafás Maldív-szigetekhez, vagy Norvégia zord szépségéhez. Az egészen más, ahhoz oda kell menni megnézni. Az embernek amíg él, mozdulni tud, és van hozzá pénze, meg kell tapasztalnia a világot!

• *A történelem viharai is úgy intézték, hogy korán kezdj „világot járni”, hiszen 1945 tavaszán született Ausztriában.*

– Gmundenban, az Adolf Hitler Platz 8. alatti szálloda volt az első lakcímem. A há-

ború vége felé, Szálasi hatalomra kerültkor a Horthy-garnitúra menekülőre fogta. Nagypám pénzügyminisztériumi államtitkár volt, így ő is ment a családdal. Mi Gmundenál tovább nem jutottunk, mert anyám nem akarta, aztán onnan is visszajöttünk. A többi rokon ment tovább, ki Svájcba, ki Franciaországba, Kanadába. Később onnan segítettek nekünk, ahogy tudtak.

• *Ma már el sem tudják képzelni a fiatalok, milyen lehetett egy világtól elzárt országban élni. Szabad a határ, lehet utazni. Most is sorra szállnak el fejük fölött a repülők.*

– Légifolyosó húzódik itt. Van egy alkalmazás az okostelefonomon, azon időnként megnézem, milyen járat repül éppen fölöttünk. Érdekes szórakozás ez is. Egyszer jöttünk valahonnan haza és a repülőből pontosan felismertem a házam, éppen fölötté szálltunk.

Csend és zene

• *Bejárhattad a nagyvilágot, sok tájat láttál. Mi vonzott éppen ide, a Pilisbe?*

– Két régi kötődésem is volt. Kiskorunkban néha kihoztak minket bátyámmal a szüleink Pilisszentkeresztre, Katinka nénihez, családi besegítőnkhez. Jól éreztem itt magam, tetszett a falusi élet. Ráadásul van a Pilisnek sajátos misztikuma, köztudottan gazdag régészeti emlékekben, Sashegyi Sándor helytörténész-régész már a háború előtt kutatásokat végzett a Holdvilág-árokban. Ez apámat nagyon érdekelte, és 59-től minden évben elvitte oda a családot kirándulni.

• *Több se kell egy kiskamasz képzeletének. Meg is lett a késői eredmény.*

– Magam se hittem volna, hogy én fogom folytatni a kutatásokat, de barátaimmal, akik közt van hivatásos régész és barlangász is, tíz év óta visszajárunk, és fejtjük a sziklát, mert a római kori kőbánya mélyén sejtünk valami értékes történelmi emléket. Ez remek nyári kikapcsolódást és erdei sétarázást is jelent, jó társaságban.

• *Zenére marad még időd, kedved?*

– A nagy koncertezést befejeztem a jubileumi *Illés-50* búcsúfellépéssel, az a korszak lezárult. Persze hívnak együttesek vendégnek, lemezt is készítettem nemrég, és komponálni is bármikor tudok. A zenéről nem lehet leszokni. Viszont a természet hangjait is nagyra becsülöm.

• *Dübörgő koncertek hőse erdőszéli remeteként?*

– A remeteség inkább lelki jellegű. Szükségem van a csendre, az elmélyülésre, szemlélődésre. A természet kimossa belőlem a zajos hivatás hangjait. Itt ébredni reggelként maga a béke, a nyugalom. Hallgatom a madarakat, még légi táncot is látni, időnként elképesztően sok fecske és gyurgyalag jelenik meg. Hömpölyögnek, kavarganak a levegőben, mintha össze akarnának ütközni, szedik a repülő rovarokat.

A sárga rózsza

De szép! – mutat hirtelen az égre Levente, ahol a báránnyelűk úgy ragyognak át a napsugarak, mint a barokk festményeken. Én pedig a ház – lantost ábrázoló – színes üvegablakát csodálom meg, amiről kiderül, hogy festő-grafikus édesapja neki tervezte. Bárhova költözött az idők során, vitte magával, és az új otthonokban is helyet kapott a mélytűzű ólomüveg ablak. A ház mellett áll a kocsi is, aminek játékos rendszáma, LEV-111 szintén régről megőrzött emlék.

– Már az első komolyabb autómon is ez volt '83-ban, virítottam vele, jól jött a csajozásnál – *derül a „hőskoron”.*

• *Ünnepelt színésznők csokrokat kapnak a rajongóktól.*

– Ismerem az érzést. Nagyobb koncerteken virágkosarakkal kedveskednek, néha ketten cipelik be, de ez nem személyes, inkább a protokoll része. Az Illés klubban, vagy születésnapomkor az első sorokból szoktak a lányok csokrot, vagy egy szál sárga rózsát földobálni. Hazahozom, most is van a lakásban megszártva.

Hát igen, az a sokszor megénekel, híres sárga rózsza, az Illés-sláger legendás virága... Vajon hány generáción át, hányan álmodták bele vágyaikat szabadságról, reményről, szerelemről? Megannyi titkot őriznek a virágok és a dalok.

Sándor Mária

• *A csendes kertlakók közt van kalandos sorsú növény?*

– Két diófám a bácshegyi szőlőből jött. Rossz helyen voltak, az egyik a sorok közt, a másik a traktorháznál. Kiástam őket és itt elültettem fönn a tölgyek közé. A harmadik társukat Pilisvörösváron kaptam cserépből, fellépti díjként. Jó helyre kerültek, nagyot nőttek, és már teremnek. Valószínűleg a szőlő is tudna mesélni, ami kéretlenül mindenütt előtör a földből. Valaha ez is szőlőhegy volt, aztán valami betegség elvitte a szőlőt, de a földben ott maradt a tő, az alany. Kiirtani se lehet, akárhogy kaszáljuk.

Mi Urunk, ki elosztatod a sötétséget és megvilágosítod az ember arcát, jöttökör, amikor első sugárkéved fölizzanak örvendezve köszöntjük kelledet. Te vagy a távlati égek határon kiülő fény,

KISS GERGELY FELVÉTELEI

A kert, ahol élünk

Telki csendes, új építésű, családi házas részén, sorházak között található a látogatásunk színhelye.

Most sem a házszám, hanem az előkert gyors szemrevételezése segít. Az alacsony, szinte jelzésszerű kerítés betekintést enged, mögötte az alacsony buxussövény gondos kezekről árukkodik.

– A buxusokra éppen nem vagyok túlságosan büszke, tavaly komolyan meggyűlt a bajunk a buxusmollyal, olyannyira, hogy elveimet feladva szakemberhez fordultam segítségért, *szabadkozok vendéglátónk, G. Kovács Modeszta*. Bár egyikünk sem kertész – én zenetanár vagyok, férjem, *Gáspár Péter* pedig mérnök –, szeretünk mindent magunk csinálni, a kerti tótól az épített elemekig mindent mi alakítottunk ki.

Buxus és rózsza

• *Buxus és rózsza: a főúri kertek hangulatát idézi a növényválasztás és a mértani elrendezés is.*

– Péterrel, a férjemmel rövid ideig Angliában éltünk, még a gyermekeink megszületése előtt. Amikor csak tehetjük, be-bekukucskáltunk a kertekbe, főképp persze az előkertekbe, amik az alacsony kerítés mögött szinte az utcakép részei. Az angolok szeretnek a kertben bíbelődni, és az előkertet sem nagyják el. A növények nyesegetése nekem való feladat, a szabás-varrás is a szenvedélyem, a kettő pedig alig különbözik egymástól, ezért lett ilyen formális, mértani a kert.

• *Mikor kezdtétek el építeni?*

– Amikor lakhatóvá tettük az alsó szintet, nagyjából 2005-ben, belevetettük magunkat a kertépítésbe. Bár ez így nem teljesen igaz, még nem volt rendes konyhám, de már volt 160 tő buxusom, *meséli nevetve Modeszta*. Mindegyikük kidobásra ítélt, mások számára nyilván reménytelennek látszó növény volt az egyik árudában, de mi megláttuk bennük a lehetőséget. A jó földben, kis gondoskodással gyorsan ki-

Sokan, sokféleképp fejtegették már könyvekben, folyóiratokban, hogy milyen a szép kert, példák sorát mutathatjuk meg. Talán nem is az a legfontosabb, hogy szép, hanem, hogy jól használható legyen, hogy tavasztól őszig szívesen tartózkodjunk ott, kánikulában, és esőben is megtaláljuk benne a helyünket. Ilyen G. Kovács Modeszta és családjának kertje Telkiben, ahová a Kertnézőben mozgalom szervez nyár eleji látogatást.

G. KOVÁCS MODESZTA FELVÉTELEI

heverték a megpróbáltatásokat. Nemcsak ők, hanem szinte az összes többi ilyen „ments meg” növényként érkezett ide.

Összehangolt

A futórózsával körbeölelt pad hosszabb nézelődésre is lehetőséget kínál. A növényeken kívül is akad látnivaló bőven, ötletes, régi, vagy régies, stílusukban remekül összehangolt kiegészítők sorakoznak a bejárat előtt, és az ablakpárkányon.

– Az évszakok, vagy a közelgő ünnep szerint cserélem a díszeket kint is, bent is, ez a másik szenvedélyem, de talán nem is más, hanem ugyanaz, hiszen minden arról szól, hogy otthonos, barátságos környezetet teremtsünk magunk körül, ahová jó megérkezni a család minden tagjának. A sorház szélső háza a miénk, így nemcsak a lakáson keresztül, hanem oldalról is hátrajuthatunk a kertbe, ami nagy előny, a ház kiválasztásakor alapvető szempont volt, *mondja vendéglátónk, és közben a keskeny, örökzöldekkel, cserjékkel szegélyezett ösvényen a ház mögötti részbe indulunk.*

A megszokott sorházi méretnél jóval nagyobb, tágas kert fogad. Megállásra készlet a kerti tó, benne megannyi, téli álmából ébredő, melengető napot kereső arany-

hallal. A tavat körülkerítő ritka fonású, vékony drótháló nem zavarja a látványt.

– A gyerekeink még kicsik, különösen a kisebbik, a kétéves Alíz miatt van szűkség erre az övintézkedésre. A tó több mint egy méter mély, biztonsággal kitelelnék benne a halak, és jól érzik magukat, amit az is jelez, hogy ötöt telepítettünk bele, és most

hozzávetőleg ötvenen vannak, de évek óta nem növekszik tovább a számuk.

Abban biztosak voltunk, hogy tónak lennie kell, még ha óvni kell is tőle a kicsi gyerekeket, ezért feszítettünk ki köré dróthálót. A réseken azért benyúlhatnak, úgy etetik a halakat, nézik a békákat vagy a siklót, aki szintén gyakori vendég.

A körbeudvarolt levendula

A méretes, a kerttel egy szintben futó fedett teraszról tél végén is jól látszik, hogy tavasz-tól őszig családi-baráti események nyüzsgő színhelye, kellemes pihenő- és étkezőhely. – A mi családjunkban Alíz születése előtt nem voltak nyári születésnapok, amit a

kertben lehet ünnepelni, azért csináltuk magunknak a levendulaünnepet június végén. Bár csak 30 tőből álló levendulással büszkélkedhetünk, azért az is ad akkora látványos színfoltot, hogy érdemes megünnepelni, „körbeudvarolni”. Összehívjuk hát a családot és mindenkit, akit szeretünk és ritkán látunk, előkerülnek a garázsban tárolt sörpadok, minden díszítés halványlilla, a gyerekek kis csokrokat kötnek levendulából. Tavaly nyolcvanán jöttünk össze, és kétnaposra sikerült az ünnep.

A terasz szomszédságában téglából épített, többszintes kiemelt ágyakban fűszernövények tenyésznek, sziklakert, és a kör alakba ültetett levendulakoszorú. A hosszúkás, téglalap alaprajzú kert közepén a nem túl nagy, ugyancsak téglalap alakú gyepfelület nem mintagyep, szabadkozik Modeszta, annak fenntartása ugyanis nem akkora élvezet, mint a kertépítés többi eleme. Egyelőre megelégszenek a helyben talált ősgyepel. A kerítés mentén évelőkkel szegett cserjesor, közben egy-egy gömbkőrissel, gömbjuharral, gömbmeggyel. Bár itt oldottabb, kevésbé szabályos a kert szerkezete, a mértani jelleg itt is visszaköszön.

www.kertnezoben.hu

– Azért gömb koronájú fákat választottunk, mert inkább több fát szerettünk volna, amik nem túl terebélyesek, mégis magasságot adnak a kerti térnek.

Közben hátrasétálunk, a teraszról is jól látható csinos házikók azt sejtetik, hogy akad bőven látnivaló hátul is.

– Ez a kert a gyerekeinké is, jókora darabot az ő igényeik szerint rendeztünk be. A kis házikó, a bagolyvár kiváló kuckózó, meseolvasó hely, de Alíz nyaranként még aludni is szokott itt az ágyon.

A házikó mögött, a kert végében gyerekléptékű kerítés mögött kert a kertben: árnyas játszósarok csúszdával, mászókával, körötte csinos dézsákba ültetett növények.

– Szeretnénk, ha minél többféle növényt látnának maguk körül, hiszen ez a legnagyobb lehetőség, amit a kertész ház kínál a lakással szemben. A kert másik sarkában ezért alakítottunk ki konyhakertet, paradicsomot, paprikát ültetünk, csakúgy, mint a kis növényházba. Oszlopos gyümölcsfák, alma, körte, cseresznye is kaptak helyet. Egyik sem lát minket el elég gyümölcssel, de nálunk terem, mi szedjük le, és ez a legfontosabb. A rovarhotel mi készítettük a fiammal, maradék építési anyagokból.

A gyerekek fái

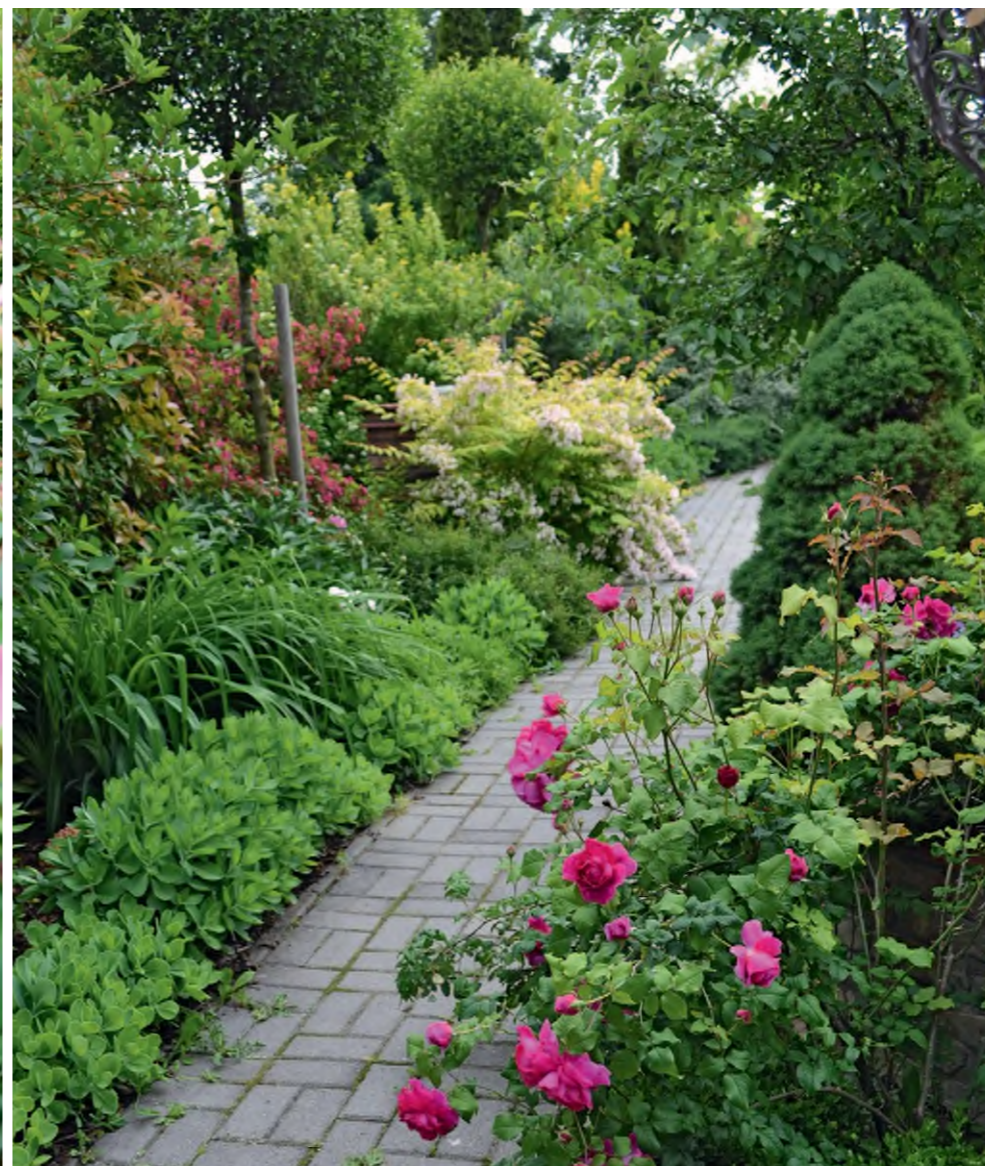
Muszáj még kissé elidőzni a kert végében, meg kell nézni a konyhakert és a gyerekkert közé ékelődő kerti lakot, ami akár vendégszállás is lehet.

– Legutóbb mikulásünnepet tartottunk itt télen a gyerekeknek, kis elektromos kályhával barátságossá tettük a hőmérsékletet. Nagyon szeretik, várják ezeket a különleges alkalmakat, amikor valami szokatlan, meglepetésszerű történik. A ház elé kerti asztalt telepítettünk nyáron, szereztünk itt vacsorázni, délután már árnyékos, elviselhetőbb a nyári meleg.

A rózsálgas alatt áthaladva visszaindulunk a ház felé. Utunkban két, a gyepbe telepített fa tövében bájos táblák: Albert fája és Alíz fája.

– Mindkét gyerek kapott a születésekor egy fát: Alberté, a *Kanzan* díszcseresznye már nagyobb, hiszen ő az idősebb, Alizé a még csenevész, de szépreményű *Paul's Scarlet* galagonya. Albert már felfogja, mit is jelent ez, gyakran ölelgeti a törzsét, és közben a fülembé súgja, hogy „Mami, soha ne költözzünk innen el, mert nem tudnám a fát magammal vinni”.

Algeier Wendy

A TÖRÖKÖK ÉS A TULIPÁNOK

Ha a világ legnépszerűbb dísznövényéről kérdeznének minket, biztosan az elsők között lenne a tulipán, és ha egy országgal kellene a tulipánt gondolatban összekötnünk, akkor Hollandia mellett Törökország jutna az eszünkbe.

Oly erős a törökök és a tulipán kapcsolata, hogy e pompás virág még a nevét is a törököktől kölcsönözte. A tulipán szó a turbán török elnevezéséből ered: *dulban* (perzsául *dulbend*).

Egy anekdota szerint *Ogier Ghiselin de Busbecq* (1522-1592), I. Ferdinánd német-római császár törökországi nagykövete, amikor e pompás növény neve után érdeklődött, félreértette a tolmácsát, aki a virágokról azt magyarázta, hogy olyanok, mint a „*dulban*”, és a diplomata a későbbiekben ezt a nevet adta tovább. Innen ered a tulipán nemzetség botanikai tudományos neve is: *Tulipa*.

A tulipánok közismerten hagymás növények. Sötétebb, világosabb, vörösesebb, bőrnemű vagy papírvékony, a belső felületükön szőrös buroklevéllel fedett hagymájukból tavasszal egy levélpár hajt ki. A levelek párhuzamos erezetűek és méretben nagyon változatosak, de mindenképpen hosszabbak, mint minden szélesek. Lehetnek szürkés hamvasak, kékeszöldek, élénkzöldek, fényesek vagy mattok, néha csíkosak, foltosak, szőrözöttek vagy hullámos szélűek. Azok a hagymák, melyek nem hoznak abban az évben virágot, általában csak egy levelet nevelnek. A virágszár mérete is nagyon különböző. Még a fajon belül is nagyok az eltérések, attól függően, hogy vadon él, vagy kertben nevelt példányokról van szó, hisz a föld fölött mért magasság annak is a függvénye, hogy milyen mélyen van a hagyma. Viráguk hat, változatos színű lepellel kinyílván feltárja a hat porzót és középen az egy termőt. A három külső lepelével gyakran keskenyebb, mint a bel-

Isztambul leghíresebb dzsámija, a Kék-mecset előtti téren több ezer tulipán, jácint, gyöngyike és árvácska pompázik

ső három, és néha színben vagy mintázatban is eltérnek. Három részre hasadó toktermésükben számos mag fejlődik.

A vadtulipánok közel 100 fajának többsége Nyugat-, Közép- és Belső-Ázsiában, a Tien Shan, az Altáj, a Pamir-Alaj magashegységekben, tehát nem Törökországban honos. Több faj származási helye a Kaukázus hegyvidéke, de Dél-Európában és Kis-Ázsiában is élnek képviselőik.

A tulipánok általában nyílt, füves, kőtörmelékes, sziklás, hegyvidéki lejtőkön élnek. Ott, ahol hó borítja a vidéket, majd a tavaszi olvadás bőven ad nedvességet a talajnak, és a növényeknek van elég idejük arra, hogy virágozzanak, termést hozzanak, majd visszahúzódnak föld alatti hagymájukba, mielőtt beáll a forró, száraz nyár. Néhány faj homokos talajú sztyeppre, mások alhavas térségekben őshonosak.

2015-ben Isztambulban „szőtték” meg a világ legnagyobb, 1050 négyzetméteres tulipánszőnyegét, melyet 545 ezer tő, négyféle színű cserepes tulipán alkotott

A hosszú, vékony szirmokkal ábrázolt tulipán a török művészet kedvelt motívuma, amely az isztambuli, 1561-ben épített Rüstem Pasa mecset kézzel festett izniki csempéin közelről is megcsodálható

A tulipánfesztivál idején Isztambul minden elképzelhető helyén, a köztereken, a parkokban, a fák tányérjában és a járdaszíjgötegekben is tulipánok virítanak

Az első tulipánhagymák először a híres-neves Selyemúton, kereskedők és utazók csomagjában jutottak el ázsiai őshazájukból a mesés szépségű perzsa kertekbe. A 12. századi perzsa költők már megéneklék a virágok szépségét, a következő évszázadban pedig sok tarka tulipánról regélnek. A virágok tarka mintázatát a kultúrfajtákon megjelenő mozaik vírus okozza, ebből arra következtetnek a kerttörténészek, hogy már nemcsak vadon gyűjtött tulipá-

nokat telepítettek be a kertekbe, hanem természetük is őket. A nyugat felé húzódó, hódító oszmán törökség a Bizánci Birodalom meghódításakor már jól ismerhette a kerti virágként közkedvelt tulipánt. A virág török nevét (*lale*) Allah nevéhez hasonlóan írták le, ezért vallási szimbólummá is vált. A tulipán motívumát ruhába szőve, kerámiába égetve, fémbe öntve, fába, kőbe faragva egyaránt megtaláljuk. *Nagy Szulejmán*

páncélját, sisakját és kaftánját is tulipán díszítette. Az Oszmán Birodalom fénykorában, Nagy Szulejmán uralkodása idején pompás kertek kápráztatták el az 1554 tavaszán Isztambulba érkező, fiatal német-római nagykövetet. Busbecq lelkes kertbarát volt, és elbűvölték az addig még sosem látott csodálatos növények. Hamarosan tulipánhagymákat és -magokat küldött Bécsbe.

Az ajándékba adott vörös tulipán azt jelentette a török szimbolikában, hogy „lángra lobbantott a szépséged” (Hippodrom, az ókori ló- és fogatversenyek tere)

A Topkapi Szeráj legészakibb sarkában álló, 1635-ben épült Revan kioszk kertjét hegyes szirmú, ún. liliomvirágú tulipánok díszítik

A Topkapi Szeráj 19. században épült Mecidiye kioszkjának neobarokk stílusában francia hatás tükröződik. Teraszáról ragyogó kilátás nyílik a Márvány-tengerre

A szultánok palotája, a Topkapi Szeráj második udvarának hatalmas öreg platánjai között is tulipánok nyílnak

Valószínű, hogy az első kerti tulipánok egyszerre több irányból kerültek Európába. Akkoriban még annyira ismeretlenek voltak, hogy 1570 körül Antwerpenben egy kereskedő az Isztambulból érkezett posztószállítmánnyal kapott tulipánhagymákat, nem tudván mit kezdeni vele, megette a családjával.

A tulipánhagyma ételként való felbukkanásának 20. századi, szomorú fejezete is van. Hollandia német megszállása idején, 1944-1945 telén nagy élelmiszerhiány volt. Az éhínség által gyötört emberek a háború miatt el nem ültetett, régi, szikkadt tulipánhagymákat kezdték el fogyasztani.

Lepucolták a hagymák külső, barna burokleveleit és a kettévágott hagymából kiszedték a közepső, sárgás színű, kissé mérgező virágrügycet. A magas keményítőtartalmú hagymát megfőzték, levest készítettek belőle vagy kiszárítva lisztte őrölték és „zsemlét” sütöttek belőle, melynek a visszaemlékezők szerint olyan volt az íze, mint a nedves fűrészporé. De az éhség nagy úr! Amellett, hogy nem túl élvezetes étel, a tulipánhagyma fogyasztása emésztési zavarokat is okozhat.

Az új növények híre azonban nem a gasztronómia körében, hanem Európa kertjeiben terjedt el gyorsan. Három éven belül

már természetették Belgiumban, majd néhány évvel később megjelentek Hollandiában is. Hamarosan még a nagy hagyományú rózsza- és liliomkultuszt is elhalványították és oly népszerűsége tettek szert, mint amilyenre egyetlen más dísznövény sem a történelem során. A tulipánok népszerűsítésében korának egyik legnagyobb botanikusa, a németalföldi születésű, francia származású *Carolus Clusius* (1526-1609) vállalt központi szerepet. Bécsben gyógynövénykertet és alpesi kertet telepített. Ott kezdett török tulipánokkal foglalkozni. Clusius 1593-ban a hollandiai Leidenbe költözött, ahol megalapította a Hortus Academicust,

az első botanikus kertet, és továbbra is nagy odaadással nevelte tulipánkülönlegességeit. Később egy tulipánt is elneveztek róla, a karcsú, kívül vöröslő, fehér virágú fajt (*Tulipa clusiana*). Akkoriban jöttek divatba a tulipánok, és a kertészek mindent megadtak volna egy-egy érdekes fajtaért. Clusius nem vált meg könnyen és olcsón kedvenceitől, ennek az lett a következménye, hogy betörték a botanikus kertbe, és ellopták értékes hagymáit. Ezzel indult örült hódító útjára a holland tulipántermesztés. A „tulipánmánia” fénykorában, az 1630-as években egy-egy hagymáért csillagászati árat kértek. Egyetlen darab kékesrózsaszín csíkos, fehér vi-

rágú tulipánhagyma ára például: „2 rakomány búza, 4 rakomány rozs, 8 kövér malac, 12 kövér birka, 2 nagy hordó bor, 4 hordó sör, 3 hordó vaj, 1000 font sajt, egy teljes ágy, egy rend ruha és egy ezüst serleg” volt. Az árakra rátelepedtek a spekulánsok, és a hagymák sokszor úgy cseréltek gazdát, hogy azok ki se kerültek a földből. A természetközön kívül kereskedők, bankárok és nemesek próbáltak gyorsan meggazdagodni, miközben tragédiák sorozata történt, mert sokan minden vagyonukat kockára tették és elvesztették. Már régen nem a virágok és a kert szeretetéről szólt a történet, amikor 1637-ben pénzügyi

spekuláció következtében több lett az eladó, mint a vevő, és a különös tulipán-tőzsde összeomlott.

Térjünk vissza Isztambulba, ahol még egy érdekes időszak kötődik a tulipánokhoz, amit tulipánkorszakként is emlegetnek. III. Ahmed szultán politikáját uralkodásának második felében (1718 és 1730 között) az európai hatalmakhoz való közeledés és az újdonságok felé való nyitottság jellemezte. A török barokknak is nevezett korszakban az uralkodó példájára az előkelők is nyugati szokásokat kezdtek el követni. Franciakeretekkel övezett, pompás paloták épültek a Boszporusz partján, és a szobrokkal, pavilonokkal, szökőkutakkal ékesített kertekben fényűző ünnepeket rendeztek. Természetesen a virágkultusz is föllendült, a hazai fajták mellett a méregdrága, divatos, új holland tulipánfajtákkal színesítették a hazai választékot. Egy 1725-ös fűvészkönyv már 1108 fajtaról adott számot. III. Ahmed április első teliholdja idején háromnapos rendezvényen ünnepelte kedvenc virágát.

Tulipánok vonatkozásában ma is élvonalban jár Törökország. Isztambul jelképként is használja, és 2006 óta minden áprilisban Nemzetközi Tulipánfesztivált tartanak a városban. 2015-ben 20 millió hagymából 192 fajta virágzó tulipán díszítette a parkokat, a tereket, az utcákat és a kerteket.

Aki kedvet kapott a tulipánnézéshez, annak nem kell sem Isztambulba, sem Hollandiába utaznia érte. A vácrátóti Nemzeti Botanikus Kertben tavaly ősszel ismét 60 ezer hagymát ültettek a földre, hogy téli pihenője után virágpompával várja a látogatókat.

Fráter Erzsébet

A valamikor a szultánok palotájához tartozó Gülhane park, bár a rózsáról (gül) kapta a nevét, tavasszal a tulipánfesztivál egyik fő helyszíne

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A Gülhane parkban kék gyöngyike- (Muscari) tenger hullámzik a tulipánszigetek között

Ezerkétszáz RÓZSA

A növénybarátok többsége évszázadok óta rajong a rózsákért. Lenyűgöző virágaik, sokféleségük, színviláguk gazdagsága miatt nehéz megállni, hogy ne ültessünk belőlük mind több fajtát a kertünkbe. Észre sem vesszük, és már kis gyűjtemény tulajdonosai vagyunk. Hazai magán-rózsagyűjteményt mutatunk be.

A Magyar Rózsatársasággal együttműködve indítottuk el rózsákról szóló sorozatunkat, melynek most a hatodik részét adjuk közre. Az önszerveződő civil társaság hat éve tevékenykedik aktívan. Kezdő vagy gyakorló rózsabarátokat fogad tagjai sorába, az igényesebb nemzeti kertkultúra fejlődését ösztönzi.

– Szerencsés voltam, hogy Budán, Farkasréten olyan helyre születtem, ahol akkoriban 750 négyszögöles nagy kertek voltak a jellemzők, mondja Pongrácz Péter biológus, a kert tulajdonosa. A rózsák még téli álmat alszanak, egyelőre fényképeken látjuk a gyűjtemény fajtagazdagságát.

– A nagypapám gyümölcsöst, a szülők rózsáskertet gondoztak. Gyerekként főként az állatok izgattak, ezért lettem biológus, de megtanultam azt is, hogy ha elültetünk valamit, az növekszik. Ez engem már gyermekkoromban is nagyon szórakoztatott. A szüleim értékes rózsagyűjteményüket a Halász rózsafaiskolában gyarapították, láttam a hatvanas-hetvenes évekből származó Halász-féle katalógusokat, és azt kell, hogy mondjam, nincs olyan ma

Magyarországon. Halász a világ akkori népszerű, keresett fajtáit árulta, ami hihetetlen kapcsolatrendszer és logisztikát igényelhetett.

Beszippantott a rózsák világa

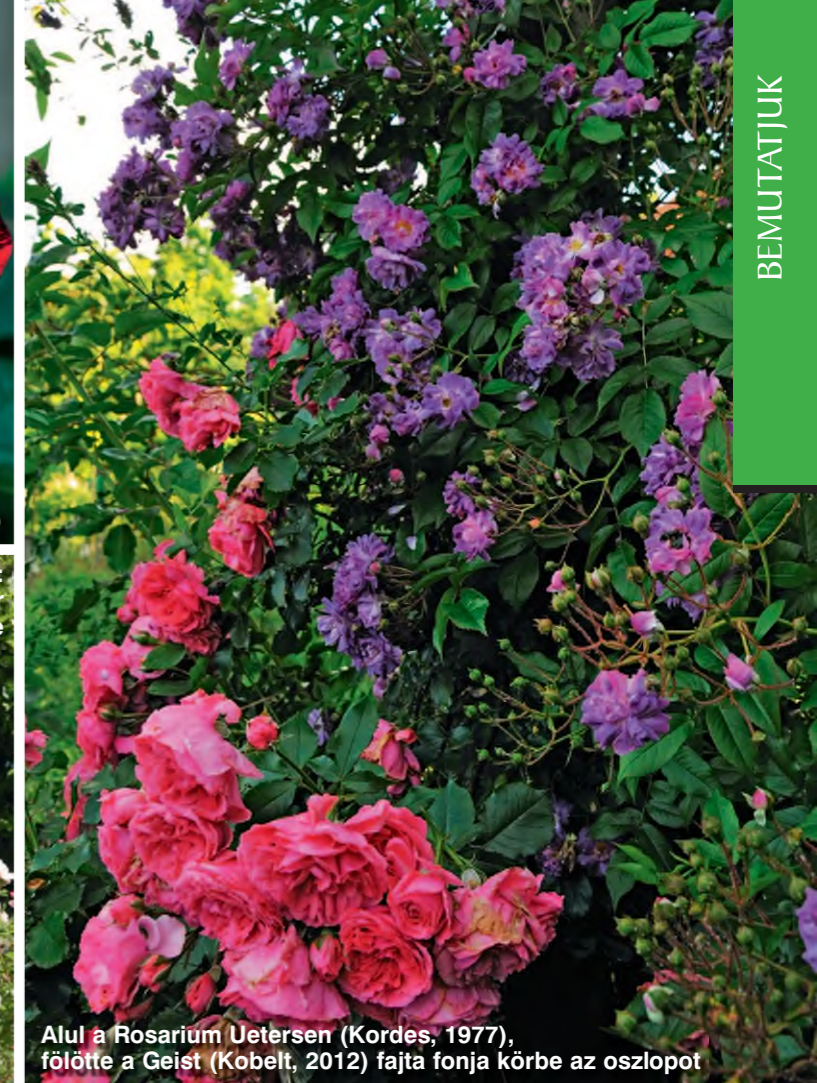
• *Mikor kezdte gyűjteni a rózsákat?*
Amikor megnősültem és kiderült, hogy a feleségem apja is gyűjtötte őket egykor. Eleinte csak azt néztük, hogy a kertünkben hol hiányzik egy-egy tő, és mit vegyünk oda. Gyűjtő típusú ember vagyok, így a feleségemmel együtt „beszippantott” minket a rózsák világa. Amint a szülői gyűjteményben kipótoltunk minden foghíjat, eljutottunk oda, hogy Dániától Anglián át, Amerikáig mindenhol vásárolunk

Red Intuition (Delbard, 1999)

A kert tulajdonosa: Pongrácz Péter és felesége, Celeste

Azul a Rosarium Uetersen (Kordes, 1977), fölötté a Geist (Kobelt, 2012) fajta fonja körbe az oszlopot

rózsát. Itthon a kétezres évek elején csak kommersz fajták voltak kaphatók, és túlnyomó részt még ma is. Az interneten fedeztem föl, hogy külföldön mennyi az újdonság. A legtöbb cég Európán belül küld postán rózsát, és ez fantasztikus.

• *Magyar fajták is vannak a gyűjteményben?*

A tétényi rózsakert nagy szerepet játszott a gyűjteményünk alakulásában. Emlékszem, hogy a szüleim minden évben elmentek a rózsakiállításra, ami akkor fontos társadal-

mi esemény volt. Én öt-hat éve jártam ott először, épp akkoriban, amikor megtanultam szemezni. Rájöttem, hogy az új fajták mellett az elmúlt hatvan-nyolcvan évben is nagyszerű rózsák léteztek, bár a kereskedelem mára elfelejtette azokat. A tétényi rózsakert gyűjteményében azonban megtalálhatók, a szemzőanyag beszerzése onnan rendkívüli lehetőség és élmény. A Márk-féle rózsákkal is ott ismerkedtem meg. Amikor valaki kékes színű fajtát keres, mindig a *Pázmány Péter Emlékét* ajánlom. Gyűjtői szempontból a tíz legjobb fajta közé sorolható, ahogy az *Indira* és a *Nagybacon* is nagyszerűek a maguk nemében.

Az erő véges

• *Ekkora gyűjtemény gondozása időigényes. A sokéves tapasztalat alapján mi okozza a legnagyobb nehézséget?*

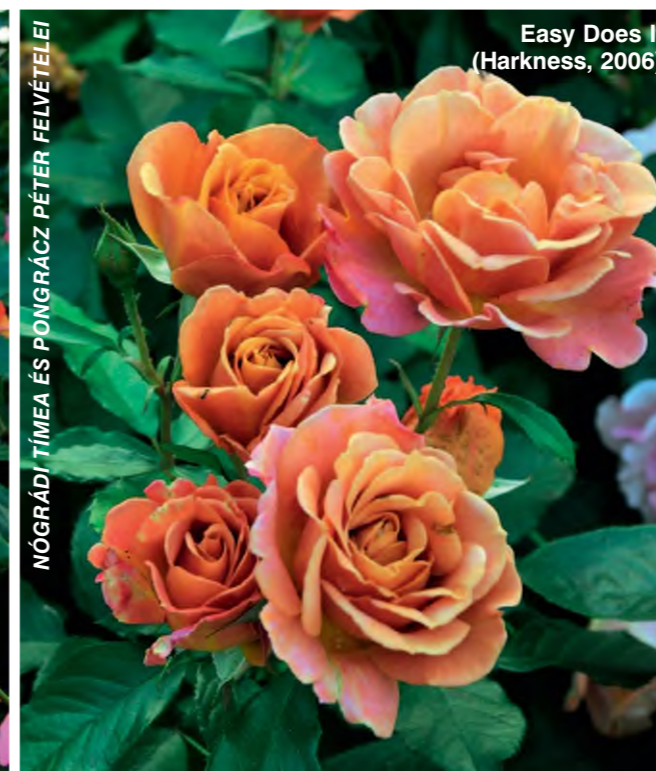
– Az egyik legnagyobb gondom a gyomirtás. Eleinte fenyőkéreggel takartuk a talajt, de az drága volt. Néhány éve már akácfa-aprítékot használok, az nagyon bevált. Az étetési tilalom is nehezíti a dolgomat. Korábban a száraz nyesedéket szinte füstmentesen elégettem. A metszés során keletkező nagy mennyiségű vesszőt nem tudom felaprítani, és gyűjtőzsákokba ten-

Idén tovább bővül a gyűjtemény: ötven rózsafajtát telepítenek tavasszal

Freisinger Morgenröte (Kordes, 1988)

Easy Does It (Harkness, 2006)

NÓGRÁDI TÍMEA ÉS PONGRÁ CZ PÉTER FELVÉTELEI

ni, ezért amíg az erőm bírja, elásom a kertben. Négy év alatt szinte minden tökéletesen elkorhad a föld alatt.

• *A növényvédelemmel hogyan birkózik meg ennyi fajtánál?*

– A kártevőkkel, betegségekkel általában nincs sok gondom. Ha a levéltetvek ellen közvetlenül a virágzás előtt permetezek, amikor vastagon borítják a hajtásokat, akkor egy permetezéssel rendben vagyunk. A gombabetegségek ellen is elegendő egyszer-kétszer kéntartalmú permetszerrel védekezni.

Nagy probléma a hajtásfűró rózsadarázs megjelenése. Az égetési tilalom miatt elszaporodott a kertünkben, mert mindig ott marad az a vessző, amiben áttelel. Sajnos a tearózsák legszebb virágzását teszi tönkre, de az a tapasztalatom, hogy a floribunda, az egyszerűvirágú és a talajtakaró fajtákat nem bántja.

Saját szemzésből

• *Hány kedvenc fajtája van? Nehéz választani?*

– Ez is egyfajta fejlődést mutat, először én is tearózsát akartam gyűjteni, majd utána a nagyon régi fajtákat. A legrégebbi, név szerint ismert rózsza a gyűjteményünkben a *Slater's Crimson China* és a *Prince Camille de Rohan*. Újabban az egyszerűvirágúak a kedvenceink. A tétényi rózsakertben láttuk meg az ötszirmú, nagy, marcipánrózsaszín virágú *Dainty Bess* (Archer) fajtát. Ezzel kezdődött a gyűjtésük. A különleges színűeket, a kéket, a barna árnyalatúakat is szeretem.

A feleségemmel rendszeresen felsoroljuk,

Blue Girl (Sauvageot, 2008)

hogy melyik az az öt, vagy tíz rózsafajta, ami nélkül nem tudnánk élni.

• *Van most ilyen?*

– A *Sunrise* rózsza, eredeti nevén *Rose Freisinger Morgenröte* (Kordes) mindig benne van az első ötben. Nagyvirágú, csokros, nagy bokorrózsza. Színében az alkony vagy a hajnal összes árnyalata megtalálható.

Kedvelem a *Honey Dijon* (Sproul) fajtát. A színére az édesanyámék korosztálya valószínűleg azt mondta volna, hogy egy rózsza nem lehet ilyen. A nemesítője cserzett barna, vagy intenzív mustárszínnek mondja. Különleges.

A *Remembrance* (Harkness) rózsát égő narancssárgáspiros színéért szeretem. Az ötvenes, hatvanas évek fajtái között több ilyen színűt találunk, mert akkoriban ez volt a narancssárga. Mára eltűnt ez a szín a rózsákból, ezért lett most újra különleges.

A gyűjteményben 150-200 rózsanemesítő mintegy 1200 fajtája nevelkedik

Személyes kedvencem az *Ambossfunken* (Meyer) csíkos rózsza. A mintázata nem jellemző a mai modern fajtákra. Mint az üllőről pattant szikra, olyan esetlegesek a foltjai, pöttyei. Csodálatos. Bár a növény nem szép, de a virága nagyon mutatós.

A *Sparkle* (Freyer) virága igazi tearózsza-alakú, a virágszíne kajszi-narancssárga. 2010-ben vettük, amikor még nem is volt irodalma.

• *Fontos esemény lehet, amikor évenként végignézik a világ rózsakínálatát, és figyelik, van-e olyan, amit érdemes megvásárolni, ami még nincs a gyűjteményben.*

– Igen, bár az elmúlt négy-öt évben inkább a szemzés dominált, a régi fajtákkal foglalkoztunk. Amikor évről évre ugyanazoktól a rózsafaiskoláktól rendel az ember, akkor előbb-utóbb csak néhány fajtát tud kiválasztani, hisz a többi már megvan. Így viszont tetemes a postaköltség. Közben azonban eltelt annyi idő, hogy idén több újat tudunk majd rendelni.

A japánjuhar is

• *Milyen tapasztalatai vannak a külföldi rózsafaiskolák növényeiről?*

– A gyökérzet és a vesszővastagság tekintetében a legtöbb német, angol cégről nagyon jók a tapasztalataim. Jól látszik, hogy a töveket többnyire közvetlenül a postázás előtt szedik ki, így jó eséllyel megerednek. Azokkal a francia rózsaszállítókkal volt rossz tapasztalatom, akik a *Rosa multiflora* alanyt használták, ez valamilyen okból kifolyólag a mi talajunkon nehezen marad meg. Szerencsére egyre több cég feltűnteti, hogy milyen alanyra szemeznek, így tudatosan választhatunk. Jók a *Pollmeriana*, az *Inermis* és a *Laxa* alanyok, nálam mind a három van, és nincs nagy különbség köztük, bár a *Laxa* rövidebb életű.

• *A rózsák mellett a japánjuharok is otthonra leltek a kertben.*

– Gyűjtőként ami tetszik, azt elültetem. Így történt ez a japánjuharral is. Tetszett, megmaradt, hát elkezdtük azt is gyűjteni. Körülbelül százötven fajta van belőle, nagy részük Hollandiából származik.

• *Lesz olyan, hogy kikerül a kertre a megtelt tábla?*

– Többször mondtuk már, hogy ennél többet nem lehet ültetni, de ez mindig megváltozik. Ha arról van szó, hogy milyen rózsákra lenne még szükség, akkor van hely. Viszont nincs, ha a fenntartáshoz szükséges munkaerő kérdését nézem, illetve azt, hogy nem tudok mit csinálni a vesszőkkel. A feleségemmel ketten dolgozunk a kertben, és nem leszünk fiatalabbak. Tavaly is szemezttem, legalább ötven fajta vár az idén ültetésre.

Megyesi Éva

MY ROSE

— az én rózsám —

RÓZSA A KERTEMBE

A rózsára gondoltam: vörös csokor, nekem és Tőle! Sokunknak a rózsza szó hallatán ez jut az eszébe, azonban választékunk rózsái, „**az én rózsám**” ennél jóval többet jelent.

A rózsza lehet ...

- ... **történelmi**, aminek eredete a régmúlta nyúlik vissza.
- ... **romantikus**, amely szép emlékek hangulatát idézi meg.
- ... **teahibrid**, amelyek virágformája hosszan elbűvöl.
- ... **ágyas rózsza**, amely kert meghatározó pontja.
- ... **park rózsza**, mint a magányos óriás virágos szobra.
- ... **futó**, amely mindig a csúcsig ér.
- ... **mini**, édes pici helyen megbújva.
- ... **talajtakaró**, színes szőnyegként elborulva.

A rózsza színeinek száma végtelen. A virágzás minden pillanatát látni kell, amely mindig más és más tónust, árnyalatot és szint mutat.

A rózsza illatai bódítóak. Érezni és átélteni lehet, leírni és elmondani nem lehetséges.

„**Az én rózsám**” ezt jelenti, mind ezek közül választ, amikor nálunk jár.

Rosa White Queen Elizabeth
Fehér vagy fehér keverék virágágyú
ágyas rózsza grandiflora.

Rosa Budatétény
Sárgás barackrózsaszínű
teahibrid vágó rózsza

Rosa Ghislaine de Féligonde
Világossárga - történelmi
rambler - futó rózsza

Kuponkód
462528888121

Web áruházás megrendelése
esetén 10% kedvezményre
jogosít fel.
www.pharmarosa.com

A KÁRPÁTI SÁFRÁNY

Ha május elején a Bihar-hegységben (Erdély) a Pádis-fennsíkra látogatunk, csodálatos látványban lehet részünk.

A mezőket lila virágszőnyeg borítja, aminek „szálait” nem más, mint a csodálatos kárpáti sáfrány alkotja. Néhol olyan sűrűn nő, hogy lépni sem tudunk úgy, hogy ne taposnánk le a virágokat.

A sáfrány virágai közvetlenül a hóolvadás után utat törnek maguknak a szinte még fagyott talajon át, sokszor már a hófoltok szélein is láthatunk virágokat.

A sáfrányon kívül a fennsíkron található még pirosló hunyort, hóvirágot, tavaszi tözikét és a zizenyős területeken akkor bontja szirmait a gólyahír. Különleges élményt nyújt május elején a vidék, egyfajta időutazást élhetünk meg, ha a völgyekből felmászunk a fennsíkra. A Köves-Körös partján lombját bontja a bükk, a halványzöld minden árnyalatát felvonultatva. Kosborokat és sárga mandikót is találhatunk a fák között. Ahogy fölfelé haladunk, úgy lehetünk tanúi a természet változásának, csak éppen visszafelé haladunk az időben. A magasságváltozás miatt a levegő egyre hűvösebb. A fennsíkron a bükk rügyei még meg sem pattannak, így a fölfelé vezető úton szemtanúi lehetünk a lombba szökkenés minden mozzanatának.

A kárpáti sáfrány (*Crocus heuffelianus*) az eurázsiai térségben a mediterrántól Iránig elterjedt *Crocus* nemzetség legészakabbra élő tagja. A növénynevelés latin ne-

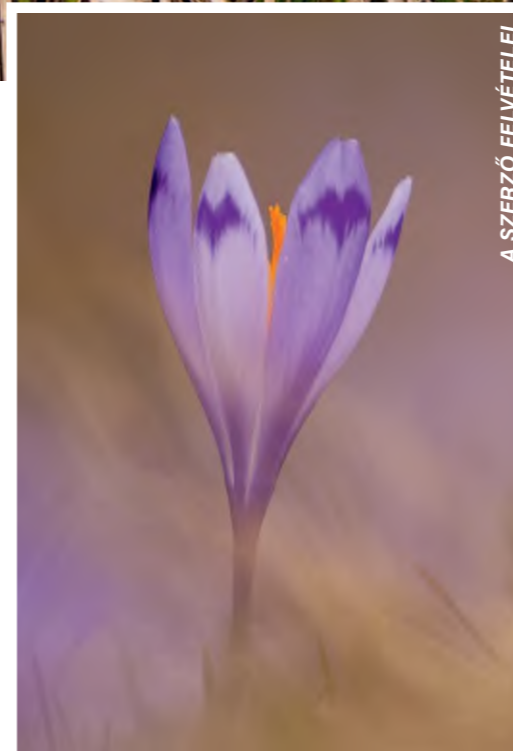

vét a görög krokhé (fonal) szóból kapta, ami a sáfrányfajok fonalas bibéjére utal. Mintegy 80 fajuk ismert, melyek a hagymás és hagymagumos növényekre jellemzően ősszel vagy tavasszal nyitják fehér, sárga vagy lila virágaikat. Magyar neve – sáfrány – viszont arab eredetű, sárgát jelent.

A nálunk nem honos, ősszel nyíló jóféle sáfrány (*Crocus sativus*) vöröses-narancssárga bibéje az egyik legrégebben használt ételfestő fűszer. Egy kilogramm szárított sáfrányhoz mintegy 200 ezer bibeszál szükséges, így igazán nem meglepő, hogy ennek a fűszernek az ára az aranyéval vetekszik. A hazánkban előforduló sáf-

rányok hatóanyaga igen alacsony, így fűszerként nem jöhetnek számításba.

A kárpáti sáfrány apró termetű, föld fölötti szára nincs, ezért nem is érdemes leszákítani, úgymint hamar elhervad. Keskeny, szálas, méregzöld levelei tőállásúak, egyenesen a föld alatti hagymagumóból erednek. Az alig fél centiméter széles levelek fonákán fehér, előredomborodó csík, a főér található, mely a sáfrányok egyik fontos, megkülönböztető bélyege. Feltűnő, élénkklila, meglehetősen nagy virága a levelekkel egy időben jelenik meg. A legtöbb egyszikű növényhez hasonlóan itt sem különül el a csésze és a párta. A

A SZERZŐ FELVÉTELEI

virágtakarót egyforma lepellevélek alkotják, melyek két körben, hármasával állnak. E lepellevélek hosszúak, az aljukon csőszerűen összenőnek, szinte a virág szárának tűnhetnek.

A kárpáti sáfrányt könnyű megkülönböztetni társaitól a lepellevélek csúcsán lévő, elmosódott szív alakú sötét foltról. A növény rojtos, narancssárga bibéi három hosszú bibeszálon ülnek. Virágzás előtt a bimbót fehér, hártás buroklevél borítja, akárcsak rokonainál, az íriszkeknél. Mivel nincs föld feletti szára, a föld alatt érleli a termését. A háromélű, száraz, felnyíló, sokmagvú, világosbarna toktermés csak a magok érése után kerül a felszínre.

A hegyvidéki, alhavasi réteken, legelőkön néhol még tömegesen fordul elő, a juhlegeltetés azonban gátolja a terjedését. Az állatok ugyan nem eszik meg a növényt, mert olyan glikozidát (szafranalt) tartalmaz, ami a szervezetükbe kerülve erősen bódító hatású, de letaposás a talajfelszínt, így a termés nem tud beérni. A Kárpátok és a Balkán-hegyvidék bennszülött növénye, de hazánk területén, a Szatmár-Beregi-síkon is előfordul. Bár fokozott védelme nem indokolt, megérdemli, hogy ügyeljünk rá. Természetvédelmi értéke tízezer forint.

Molnár Péter

NÁRCISZOK KERTJE

A tavasz biztos hírnökei a narciszok, hiszen korai fajtáik nálunk már az első márciusi napsütés hatására virágot bontanak. Illatukkal, légies könnyedségükkel hamar elűzik a téli hangulatot, és melegséget, vidámságot hoznak a szürke téli napok után. A számos narciszfajta közül mindenki kiválaszthatja a számára legkedvesebbet, hiszen már több mint tízezer fajtáját szaporítják.

A narcisz Narkissoszról, egy nimfa fiáról kapta a nevét, aki önmaga tükörképébe szeretett bele, amikor egy vadászon, szomjának oltása közben megpillantotta a folyóban. Nem tudott elszakadni a titokzatosan hullámzó arctól, míg végül elsorvasztotta az önimádat, másnap reggelre már csak néhány narcisz fogadta a folyópartra érkező nimfákat. Ezzel beteljesült a jóslat, miszerint csak akkor érheti meg Narkissosz az öregkort, ha nem ismeri meg önmagát. A narcisz azóta is az önimádat jelképe, innen ered a narcizmus kifejezés is. Neve utal még narkotikus tulajdonságaira is, minden Narcissus faj, főként a hagymájában, másodsorban pedig a leveleiben likorint, vagy más néven narciszt tartalmaz, aminek hánytató és bémítató hatását már az ókorban ismerték.

A narcisz (*Narcissus*) az amarilliszfélék családjába tartozó növénynemzetség. Körülbelül 50 fajának természetes elterjedési területe nagyrészt a mediterrán térségre (Földközi-tenger vidékére) szorítkozik, de néhányat a Kaukázusban, Ázsiában, egészen Kínáig megtalálhatunk. A hegyvidéki rétek, alhavas legelők növényei. Nálunk az Őrségben él a csillagos narcisz (*Narcissus poeticus subsp. radiiflorus*). Dél- és közép-európai faj, de ma már tudjuk, hogy Magyarországra például a törökök hozták be, és az eredeti élőhelyén melegebb éghajlathoz szokott növény jól alkalmazkodott az új körülményekhez.

A jelenlegi fajták többsége hibrid, méretben, alakban, színben és virágzási időben

FAJTACSOPORTOK

A Brit Kertészeti Társaság (RHS, Royal Horticultural Society) a következő fajtacsoportokat különíti el.

Csupros vagy trombitanarciszok: a melléklepel cső vagy tölcsér alakú, virágaik nagyméretűek, március közepén, április elején virágoznak.

Nagykoronájú (koronás) vagy pompás narciszok: a melléklepel tányérszerűen szétnyílik, kb. fele akkora, mint a valódi lepel, április közepén, végén nyílnak.

Kiskoronájú narciszok: virágzási idejük és megjelenésük hasonló a nagykoronájú narciszokéhoz, de a melléklepel kb. feleakkora.

Teltvirágú narciszok: virágaik teltek, a kocsányon egyesével, vagy többesével állnak, méretük és nyílási idejük erősen fajtafüggő.

Triandrus narciszok: bókoló virágokat a száron többesével hozzák, április végi, május eleji virágzásúak.

Cyclamineus narciszok: kis virágúak a szirmok hátrahajlóak, korai virágzásuk miatt a gyepebe kiültetve is jól mutatnak.

Jonquilla narciszok: virágaik kicsik, vajsárga, kerekded lepellevelekkel. Április végén, május elején nyílnak.

Tazetta narciszok: apró, bájos virágokból rövid száron egész csokor fejlődik, április végén, május elején.

Fehér vagy poeticus (költői) narciszok: viráguk a legkisebb és a legkésőbbi, május elejétől május közepéig nyílnak, erősen illatosak. A lepel fehér vagy vajszínű, a melléklepel apró és sárgás, vörös szegéllyel.

Bulbocodium narciszok: törpék, 15 cm hosszú száron hozzák korai virágaikat. A melléklepel jóval nagyobb, mint a valódi lepel, amely vékony szirmokként öleli körbe a tölcsért. Levelei sötétzöldek, sárga szirmait már márciusban bontja.

Hasadt koronájú narciszok: a melléklepel rásimul a valódi lepellevelekre, ami orchideaszerű megjelenést kölcsönöz a virágnak.

Hasadt koronájú lepkenarciszok: a melléklepel rásimul, szinte eltakarja a valódi leplet.

Egyéb narciszok: ide tartozik az összes olyan narcisz, amelyik egyik csoportba sem sorolható be.

Vad narciszok: egészen alacsony növekedésűek. Krémsárga-sárga, korán nyíló virágaikkal a sziklakertek ideális növényei, és cserépbe is ültethetők.

Belisana (nagykoronájú)

Nymphette (Cyclamineus)

Sungleam (kiskoronájú)

Lady Luck (nagykoronájú)

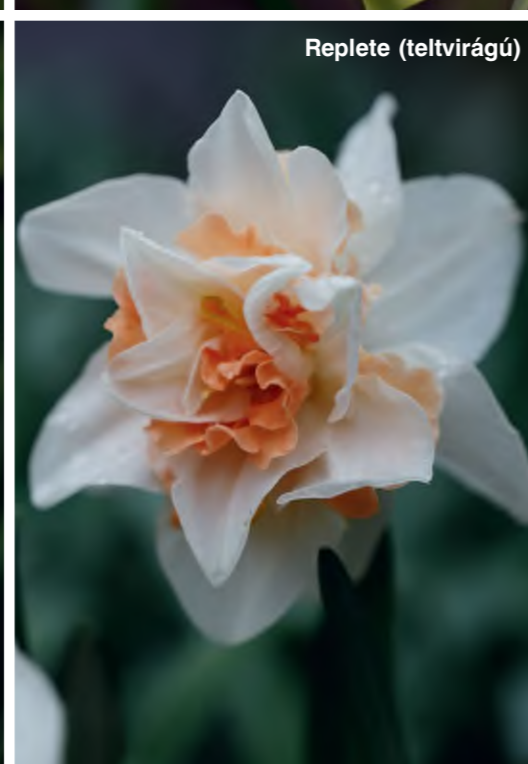
Oxford Gold (Bulbocodium)

Cindy Wood (trombita)

Buffawn (Jonquilla)

Replete (teltvirágú)

Langley (nagykoronájú)

NÁRCISZÜNNEPEK

- **Kaposváron, a Rippl-Rónai háznál** évenként megrendezik a nárciszünnepeket, színes programokkal, fotózással egybekötve, a virágok nyílásától függően március közepe körül érdemes érdeklődni a szervezőknél a pontos időpont iránt (Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár, Fő u. 10., Tel: 06-82-314-011).
- **A kecskeméti gyűjteményes magánkertben** (felvételeink ott készültek) több száz fajta nárcisz virít, sok-sok tulipán társaságában. A tulajdonos hagymás virágok iránti rajongása hosszú évek óta tart, a közel kéthektáros területen 2010 óta több mint százezer hagymás virágot telepítettek el kerteszei. Idén tavasszal nyílik majd először lehetőség a kert megtekintésére. Érdeklődni a szervezőknél lehet a <https://www.facebook.com/1001tulips> oldalon vagy a 06-20-344-3448-as telefonszámon.
- **Erdélyben** érdemes meglátogatni a szentegyházai, lövétei nárciszmezőt. A Lövéte, Kápolnás és Homoródalmás határában fekvő, közel öthektáros területen négyzetméterenként akár 180-200 virágot is találhatunk. 1964 óta természetvédelmi terület, vagyis mindent a szemnek, de semmit a kéznek, így óvhatjuk meg unokáink számára is ezt a látványosságot. Május utolsó vasárnapján szokták megrendezni a fesztivált.
- **Ausztriában, Salzkammergutban** az idén 57. alkalommal rendezik meg az ország legnagyobb virágünnepét. Május 26-29-én Bad Aussee belvárosában megcsodálhatjuk a kiállított figurákat, a sétát népzene és kézművesvásár színesíti. Bővebb tudnivalók: <http://www.narzissenfest.at/en>.

nagyon változatosak. Többnyire fehérben vagy a sárga különböző árnyalataiban pompáznak, de akadnak köztük rózsaszínűek és barackszínűek is. Virágjukat kétféle lepellevél alkotja: a csillagszerűen szétáramló valódi lepel és a virág közepén tölcsér-, tányér- vagy gyűrűszerű, összeforrt ún. melléklepel.

A nárcisz hagymája típusától függően akár 12-13 cm kerületű is lehet, szinte bármilyen talajba ültethető, meghálálja azonban, ha laza szerkezetű, homokos közegbe kerül. Napos, félárnyékos helyeken szépen fejlődik.

Az ültetési mélység a hagyma méretétől függ, a gyakorlatban ez annyit jelent, hogy amekkora a hagyma magassága, legalább annyi föld lepje el a hagyma csúcsát. Augusztus végétől november közepéig ültethetjük, hogy legyen ideje begyökeresedni még a komolyabb fagyok előtt. Ültetés előtt lazítsuk fel a talajt, készítsük elő a területet. Komposzt, szerves trágya vagy műtrágya bedolgozását a következő években bőséges virágzással hálálja meg. Elvirágzás után ne vágjuk le a leveleket, 4-6 hétre még szüksége van a növénynek ahhoz, hogy a tápanyagok a hagymába vándoroljanak, csak ezt követően szárad el a lomb. A következő évi virágzásra a föld alatt készül fel. A hagymákat 4-6 évenként, a levelek elszáradását követően szedjük fel, majd hűvös, száraz helyen pihentetve ősszel ismét visszatelepíthetjük őket a kertbe.

Posnyák Klára

„A legszebb konyhakertek”

Magyarország legszebb konyhakertjei

„A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei programot 2012-ben, Kovács Szilvia – ötletgazda, Karcag város alpolgármestere – indította útjára. Ebben az évben negyedik alkalommal került meghirdetésre. A felhívás hatására az ország minden részéből csatlakoztak települési önkormányzatok, civil szervezetek, kertbarát körök magánszemélyek annak érdekében, hogy a saját településükön lefolytassák a helyi versenyt és összegyűjtsék azokat a kertművelőket, akik még őrzik azt a tudást, amit nagyszüleiktől tanultak, és olyan technikákat alkalmaznak, amellyel szép, és egészséges zöldségeket-gyümölcsöket tudnak termeszteni kertjeikben.

A program célja:

- A kertművelő emberek és munkájuk megbecsülése
- A kertművelés hagyományainak megőrzése, a konyhakertész-kedés népszerűsítése
- A díszkertek ágyásaiba a konyhakerti növények visszatelepítése
- Öröklődő tudás összegyűjtése, visszatartása
- Gyermekek bevonása a kertészkedésbe
- Öko-bio módszerek, és
- Az egészséges, friss zöldség-gyümölcs fogyasztás népszerűsítése.

2015. évben 234 település közel 8000 kertművelője vett részt a programban.

Mutassa meg Ön is a kertjét!

Kertnevezés és további információk:

www.alegszebbkonyhakertek.hu

Kertnevezés

„A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei programban való részvételre hívjuk a már csatlakozott települések konyhakertet, gyümölcsöst gondozó Kertművelőit, Közösségeit, Óvodáit, Iskoláit!

A programban való részvétel feltétele: konyhakerti zöldségeket / gyümölcsöket termeszteni saját, vagy bérelt földterületen.

Hét kategóriában lehet nevezni:

1.) Balkon	Erkélyen kialakított	4.) Zártkert 1.	Zöldség
2.) Mini	50 m ² alatt	5.) Zártkert 2.	Gyümölcsös
3.) Normál	50 m ² felett	6.) Zártkert 3.	Vegyes (zöldség és gyümölcs együtt)
7.) Közösségi Csoportok, óvodák, iskolák, szervezetek által megművelt kertek			

Várjuk a zöldség/gyümölcs termeszítő kertművelők jelentkezését minden csatlakozó településen!

Kertnevezések határideje: 2016. április 30.

GYEREKEKKEL

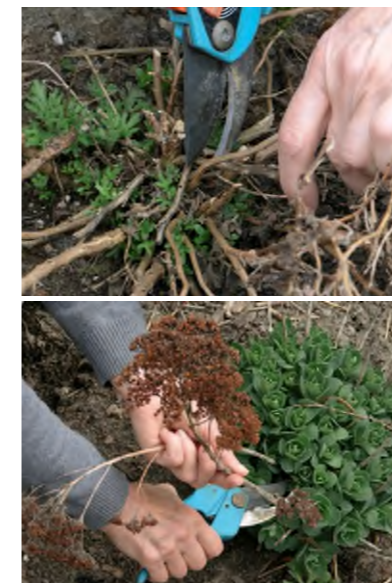
Mielőtt a kerti teendők „ránk szakadnának”, adjunk magunknak időt, hogy a kerti padról szemléljük a varázslatot. A gyerekekkel együtt fedezzük föl a virágok világát, válaszoljunk megannyi kíváncsi és okos kérdésükre.

**LEGYEN
ZÖLDSÉG
GYÜMÖLCS
MAGYARORSZÁG
MINDEN
BALKONJÁN,
UDVARÁN,
KERTJÉBEN!**

VÁGJUK VISSZA

Szemtanúi lehetünk az évelőágyak megújulásának: az áttelelt meténg (Vinca minor) korán és hosszan nyitják szirmaikat. A később nyíló fajok, mint a mocsári hibiszkusz (Hibiscus moscheutos) is hajt már, a tavaszi visszavágást a tövek még gazdagabb nyári virághozammal hálálják meg. A különféle varjúhájak (Sedum) tavalyi virágszárainak megfásodott csonkjait – amit ősszel csak azért hagytunk meg, hogy „mutassa magát” a növény –, most már nyugodtan levághatjuk. A károsodás nélkül áttelelt kerti krizantémok frissen kibújít levelei közül meredező elszáradt hajtásokat is távolítsuk el, hogy minél több fényt kapjanak a zseme levelek.

ÉDENKERT

IDŐSZERŰ

Tavasszal alig várjuk, hogy újból láthassuk szeretett növényeinket, ám a kert látványa már majdnem kétségbeejtő. Szerencsére akad néhány biztató apró jel, hogy nyugtázhassuk, minden a legnagyobb rendben van.

HARSOGÓAN ZÖLD

A reggeli harmatban fürdő kert a növények harsogóan zöld, buja tömegével, madárdaltól hangosan, szorgos fészekrakástól mozgalmasan egyszer csak „édenkertté” válik. A tavasz által életre hívott természetnél aligha van csodálatosabb. Végigkövethetjük a fejlődés valamennyi folyamatát, amit a melengető napfény és víz csalogat elő és gyorsít föl. A levegőben a friss esőtől átázott föld szaga keveredik az édes virággillattal.

CSAK EGYSZER

Gyönyörködünk az évenként egyszer, csak ilyenkor látható virágokban, a fürtös gyöngyikékben (Muscari), az alacsony termetű lángvirágokban (Phlox subulata), a kertbe romantikát csempésző szívvirágban (Dicentra spectabilis), a habos szel-

lőrózsákban (Anemone) és a pompás tavaszi hagymásokban. Az évelő szívvirág a kert félárnyékos helyeit kedveli, inkább elszórtan ültessük többfelé, mint nagyobb csoportba. Így szebben mutat a magasra nyúló fürtjei alatt meghúzódó alacsonyabb termetű hagymás és évelő fajokkal.

ÜRES HELYEKRE

Némelyik évelő faj (hunyor, primula, hagymások) korai levirágzása után üresen maradó helyekre is kerülhetnek növények. A csüngő balkonnövények (pl. a kisvirágú futó petúniák) ágyások beültetésére is alkalmasak, virággal berakódó hajtásaik idővel beborítják a talajt. Ugyancsak szép, mutató színfoltok alakíthatók ki az újdonságnak számító (a kertészeti árudákban már kapható) naptűró nebcsvirággal (SunPatens Impatiens), mely jól előkészített, laza, humuszos talajt kíván. Ültetés előtt jól ön-

tözzük be a helyüket, és lássuk el hosszú hatástartamú műtrágyával. A növények öntözés mellett, egész nyáron napos és félár-

nyékos körülmények között is remekül teljesítenek majd. Jól bokrosodnak, és késő őszig nyílnak nagy virágaik.

CSERÉLJÜK LE

Ideje lecserélnünk az őszi-téli balkonládabeültetéseket. Gyakran áprilisban már kelően fölmelegszik az idő, és az előrejelzések szerint fagyveszélytől sem kell tartanunk, így nyugodtan nekiláthatunk az ültetésnek. Az áttelelt árvácskák a kora tavaszi meleget gazdag virágzással hálálják meg, de az erősebb fölmelegedést már nem kedvelik. Csupán messziről szemlélve szépek, mégis színfoltot adnak. Érdekes nagyobb cserépbe áttemelni őket, hadd díszítsenek még néhány hétig a kert kevésbé látogatott helyein. Szedjük föl a legkorábban nyíló hagymásokat, és ültessük a helyükre a balkonnövényeket.

SZEDJÜNK DUGVÁNYT

Március vége, április eleje még nem késő, hogy az átteleltetett, vagy az üzletben vásárolt muskátlikról, fuksziákról dugványt szedjünk. A kereskedésekben „idő előtt” kínált és megvásárolt tálcás muskátlik még meg is hálálják, ha a hajtásvégeiket visszatörjük. A beavatkozás ugyan kissé késlelteti a virágzásukat, ám segíti a tövek megerősödését. A visszatörés helyén elágazódások képződnek, és a növények egy időben, több erőteljes hajtáson több vi-

rágót nevelnek. A hosszú szárral kitört hajtások nem alkalmasak gyökereztetésre, éles késsel vagy ollóval kurtítsuk vissza őket 1,5-2 cm-re. A futómuskátlikat kettésével, az állókat egyesével dugjuk a cserepekbe.

VEGYESEN

Nagyon mutatósak az idény szerint nyíló évelő növényekkel és egynyári virágokkal vegyes ágyások. Amikor már nem számíthatunk a fagyos szentek látogatására, de

az egynyáriakat még nem ültettük el, lazítsuk föl az évelők körüli üres területet, és szórjuk meg hosszú hatástartamú műtrágyával. Ahogy telik az idő, úgy fejlődnek, bokrosodnak, szép lassan összeérnek egymással, és zárt felületet képeznek.

Kérdések és válaszok

Mi a teendő, ha nincs helyünk nagyobb edénybe ültetni a leandert?

Gyakori, hogy a nagy, edényes növények már nem kaphatnak nagyobb edényt, több helyet, ugyanakkor átültetésre szorulnak. Szerencsére a leander rendkívül jól újul, még azt is elviseli, ha a gyökereit alaposan megkurtítjuk. Emeljük ki a cserepéből, éles ással „szabdaljuk” körbe a gyökerekkel átszőtt földlabdát, majd helyezzük vissza a friss közeggel feltöltött régi edényébe. A talajba keverjük hosszú hatástartamú, káliumdús műtrágyát.

A téli pihenőhelyről való kihordás után betegnek tűnő, sérült ágakat is vágjuk le, a

bokor koronaformáját metszéssel alakítsuk. A visszametszett ágak többnyire a következő évben hoznak újra virágot. Ha sok fajtánk van, érdemes megfontolni, hogy minden évben másik tövet vágjunk vissza erőteljesen, így mindig szép koronájú, dús hajtásrendszerű növények gazdagon nyíló virágaiban gyönyörködhetünk.

Mi történt a bukszusokkal?

A bokrok tarrágása a laikus szemlélők szerint egy hét alatt bekövetkezik, holott ez hosszabb folyamat eredménye. Rendkívül

agresszív kártevő, a *selyemfényű puszpángmoly* okozza. Fiatal, apró lárvái hámozgatják a szövedékkel összeszőtt leveleket, míg a kifejlett, jól látható lárvák karéjzva rájárák a lombot. A tarrágást szenvedett bokrokon a károsodás mértéke tavasszal válik láthatóvá, a kihajtáskor derül ki, hogy a rügyek végérvényesen károsodtak-e. A bokrokat ezért a lombfakadás után azonnal permeteznünk kell, mert az áttelelt kártevő a zenge leveleket támadja. Mivel a fertőzés a bokrok belsejéből indul, permetezéskor nem elegendő a növény felszínére kijuttatni a szert, a permetezőszárral mélyen be kell nyúlni, és a gazdaboltban kapható, kontakt hatású rovarölő szerrel belülről is alaposan le kell kezelni a bokrot.

Felkészíthető a kert a szárazságra?

Jóllehet a szélsőségeket nem kerülhetjük el, ám néhány intézkedéssel segíthetjük a munkánkat és a növényeket is. A talajba már most, a tavaszi ültetések előtt forgassunk a vízháztartását kedvezően irányító szerkezetjavító kompozttal, ültessük kissé mélyebbre a növényeket, csökkentsük a talaj párolgását, takarjuk mulccsal az ágyásokat. Válasszunk olyan fajokat, melyek jobban elviselik a szárazságot.

SZOBANÖVÉNY-ISMERTETŐ A KENGURUVIRÁG

A kenguruvirág (*Anigozanthos*) Délnyugat-Ausztráliából származik, ahol mintegy tíz faja él. Rendkívül érdekes, gyapjas-nemez tapintású virágai miatt vált a növénykedvelők körében népszerűvé, gyakran kenguruláb, vagy kengurumancs elnevezéssel is illetik. Eredeti termőhelyén két méter magasra is megnő, ám az új nemesítésű, szobanövényként forgalomba kerülő fajták viszonylag kistermetűek, ugyanakkor nem ritka, hogy a lakásban is méteres virágszárat nevelnek. A lakásban világos helyet igényel, a nyári hónapokban azonban kihelyezhető a szabadba. A kertben a napos, meleg helyet kedveli, hosszan tartó nagy forróságban rendszeres öntözésre van szüksége. Májustól augusztusig nyílik, télen 10-12 C-fokos világos, szellős helyen érzi jól magát. Magvetéssel és az idős tövek szétválasztásával szaporítható. Magja (mely Ausztráliában kapható) viszonylag könnyen csírázik, ám az első virágzására leghamarabb a harmadik évben számíthatunk. A szétosztott tövek kissé kötöttebb és némi agyagot is tartalmazó talajt igényelnek.

A FLORADANIA FELVÉTELE

Merényi Alexandra összeállítása

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Wuxal® Pázsittal szebben nő a gyept!
www.szepezold.hu

A Wuxal® Pázsit speciális, lassú feltárolódású nitrogén formájának köszönhetően folyamatosan, ideális összetételben szolgáltat tápanyagot. Így egész szezonnra dúsá és ragyogóan zölddé varázsolhat vele minden gyepterületet, és a kiégés veszélyét is elkerülheti.

Hold- naplár

2016. március – május

MÁRCIUS	Sándor, Ede József, Bánk Klaudia, Alexa, Mór		
18. Péntek	Benedek, Bence		
19. Szombat	Beáta, Izolda, Lea		
20. Vasárnap	Emőke		
21. Hétfő	Gábor, Karina		
22. Kedd	Iren, Irisz, Irina		
23. Szerda	Emánuel, Dusan		
24. Csütörtök	Hajnalka, Húsvét		
25. Péntek	Gedeon, Húsvét		
26. Szombat	Augusztia, Jónás		
27. Vasárnap	Zalán		
28. Hétfő	Árpád, Benó		
29. Kedd	Hugó		
30. Szerda	Áron, Ferenc		
31. Csütörtök	Buda, Richárd		
APRILIS			
1. Péntek	Izidor		
2. Szombat	Vince		
3. Vasárnap	Vilmos, Biborka		
4. Hétfő	Herman		
5. Kedd	Dénes, Váler		
6. Szerda	Erhard, Csombor		
7. Csütörtök	Zsolt		
8. Péntek	Leó, Szaniszló		
9. Szombat	Gyula, Roxána		
10. Vasárnap	Ida		
11. Hétfő	Tibor, Maxim		
12. Kedd	Anasztázia, Tas		
13. Szerda	Csongor, Bende, Joakim		
14. Csütörtök	Rudolf, Rezső, Kiara		
15. Péntek	Andrea, Ilma		
16. Szombat	Emma, Gilda		
17. Vasárnap	Tivadar, Odett		
18. Hétfő	Konrád, Zsombor		
19. Kedd	Csilla, Noémi		
20. Szerda	Béla, Egon		
21. Csütörtök	György, Debóra		
22. Péntek	Márk, Márkó		
23. Szombat	Ervin, Tihamér		
24. Vasárnap	Zita, Mariann		
25. Hétfő	Valéria, Dorisz		
26. Kedd	Péter		
27. Szerda	Katalin, Kata, Kitti		
28. Csütörtök	Fülp, Jakab, Maja		
29. Péntek	Zsigmond, Zoé		
30. Szombat	Tímea, Irma		
MÁJUS			
1. Vasárnap	Mónika, Flórián		
2. Hétfő	Györgyi, Gothárd		
3. Kedd	Ivett, Frida		
4. Szerda	Gizella, Bendegúz,		
5. Csütörtök	Dalma		
6. Péntek	Mihály, Gyöző		
7. Szombat	Gergely, Alberta, Édua		
8. Vasárnap	Ármin, Mira, Pálma		
9. Hétfő	Ferenc, Fábíusz		
10. Kedd	Pongrác, György		
11. Szerda	Imola, Szervác		
12. Csütörtök	Bonifác, Julianna		
13. Péntek	Zsófia, Pünkösöd		
14. Szombat	Botond, Pünkösöd		
15. Vasárnap	Paszka, Andor		
16. Hétfő	Erik, Alexandra		
17. Kedd	Ivó, Milán		
18. Szerda	Bernát, Felícia		
19. Csütörtök	András, Konstantin		
20. Péntek	Júlia, Rita		
21. Szombat	Dezső, Renáta		
22. Vasárnap	Eszter, Eliza		
23. Hétfő	Orbán		
24. Kedd	Fülp, Evelin		
25. Szerda			
26. Csütörtök			

Teilhold Fogyó hold Újhold Növő Hold
 Kos Bika Ikrék Rák
 Oroszlán Szűz Mérleg Skorpió
 Nyilas Bak Vízöntő Halak

Levélnap – olyan zöldségeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a levélét fogyasztjuk (pl. sóska, fejes saláta, káposzta)

Termésnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a „termése” fogyasztható (pl. magok, gyümölcsök, vagy akár a paradicsom, paprika, hüvelyesek stb.)

Virágnap – disznónövényeket és olyan növényeket lehet vetni, ültetni, szedni, gondozni, amelyeknek a virága fogyasztható (pl. brokkoli)

Gyökérnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, ahol a gyökér maga a termék (pl. zeller, burgonya, hagymafélék, répa), továbbá palántázás, dugványozás napjai, a gyökérképződés fokozottan jó

Föld alatti kártevők ellen érdemes védekezni

Föld felett élő kártevők ellen érdemes védekezni

Metszés

Kert előkészítése, ásás, talajlazítás

Gyógynövények vetése, ültetése, ezek főszedése. A növények gyógyhatása fokozott

Vermelni, rakitározni e napon javasolt, valamint a már elvermelt gyümölcs, zöldség átrakására, átválogatására kedvező az idő

Favágás napjai – főként, ha a fát további megmunkálásra szánjuk

Csigarítás! Ezek a csigák elszaporodása elleni védekezés napjai

Oltás, nemesítés, szemzés

Gombatermesztő közegek kezelésére, oltására, gombatermesztésre kedvező idő

Növények átültetése ezeken a napokon javasolt – a gyökérképződés hatékonyabb

Semmiképp ne végezzünk átültetést, kedvezőtlen hatások a gyökérképződésre. Viszont érdemes gyomlálni

Rothadásveszély! Ne vermeljünk, rakitározzunk, vagy rakjuk át raktározott terményeinket

Locsolás, a talaj vízmegtartó és a növény vízfelvételi képessége hatékonyabb

Tápanyag-bejuttatás a földbe, trágyázás, tápoldatozás, komposzt szórása

Kerti tavak karbantartása, rothadt növényektől érdemes megszabadítani, azok téliesítése, valamint nagy vízigényű növények ápolása

Gyepesítésre, fűmagvetésre, hiányzó gyepresz pótlására ezek a napok javasoltak

Fűnyírás napjai

Gyümölcsszedés napjai – ilyenkor a lé- és ízértalom fokozottabb

ÚJ ÉLET kezdődik

AZ ISTENEK ELEDELE

Kellemes narancssárga színével hívja fel magára a figyelmet a gyümölcsputlokokon a kakiszilva, más néven datolyaszilva vagy hurma (*Diospyros kaki*). A mediterrán gyümölcs védett kerterészben nálunk is biztonságosan termeszthető. A szubtrópusi és szubmediterrán éghajlaton világszerte előforduló, lombhullató gyümölcsfa téltűrése ugyan nem éri el az almafélékéét, az eddigi tapasztalatok szerint viszont jóval meghaladja a fügéét vagy a gránátalméét, egyes fajtáinak téltűrése megközelíti a hazánkban mindenütt jelenlévő dióéét. A talajjal szemben nem igényes, de jó vízgazdálkodású, középkött, semleges kémhatású talajokon fejlődik a legjobban. Egyenletes vízellátást igényel, a túlóntozást és a tartós szárazságot nem tűri. Tápanyag-utánpótláskor kerüljük a túlzott nitrogénadagolást, ami a rendszertelen vízellátáshoz hasonlóan korai terméshullást okozhat. Szakaszos terméshozásra hajlamos, amelyet termésritkítással és metszéssel mérsékelhetünk. Metszéskor már fiatal korban törekedjünk az erős, vázaszerű korona kialakítására, mert később a termések súlya alatt letörhetnek az ágak. A datolyaszilva 10-15 méter magasra nő, 3-4 éves korában fordul termőre, és megfelelő időjárási körülmények esetén évenként akár több tíz kilogramm termés is megörvendeztet bennünket. Egy-

vagy kétlaki növény, megporzást nem igénylő, mag nélküli fajtái is vannak, nálunk már több árudában kapható. A leggyakrabban előforduló *Tipo* fajta gyümölcsei a fél kilogrammot is elérhetik. A növény latin nemzetsége (Diospyros = istengyümölcs) a gyümölcs „isteni” ízére

utal. Erről könnyen meggyőződhetünk, ha a megjelenésében leginkább a paradicsomhoz hasonlító, vékony héjú, éretten narancsszínű vagy vöröses, édeskésen zamatos, lédús, kajszira emlékeztető ízű bogyót

Március végén indul a kerti földény, a palántanevelőben már sorakoznak a kiültetésre váró paradicsom-, paprika- és uborkapalánták. A zöldbogyó és a hónapos retek friss íze páratlan ilyenkor. Vethetjük a gyökérszöldségeket, a hagymaféléket, a spenótot, ültethetjük a fejes salátát és a korai káposztafélék palántáit. A gyümölcsfák metszése adja a legtöbb feladatot, a csonthéjasoknál azonban várjuk meg ezzel a szíromhullást.

HAJTÁSLEKÖTÖZÉS

Tavasszal, a nedvkeringés megindulása-
kor megkezdhetjük a fiatal gyümölcsfák
vesszőinek lekötözését. A csúcsi domi-
nancia elve szerint ugyanis a függőleges
helyzetű vesszők csúcsrügyéből fejlődik
a legerőteljesebb hajtás, tehát a fa fölfele
nő. Ha közel vízszintes állásba „kényszerít-
jük” a vesszőket, akkor a növekedési
hormon (auxin) egyenletesen oszlik el
bennük, így az alsóbb részekben is elága-
zások keletkeznek, és a következő évben

az elágazás középső és alsó részein
egyenletesebb és erősebb lesz a termő-
rügy-képződés. A lekötözést általában

alma- és körtefajtáknál alkalmazzák, de
cseresznye és meggy esetében is élhet-
ünk ezzel a lehetőséggel, legfőképpen
az egyre elterjedtebb orsókorona neve-
lése esetén. A lekötözést végezhetjük ki-
sebb beton- vagy fakockák vesszőre ag-
gatásával, illetve homokkal vagy földdel
töltött műanyag szatyrokhoz, mint hor-
gonyokhoz erősített zsinórokkal. Ügyel-
jünk arra, hogy a zsinór, illetve a súly
akasztója ne vágjon bele a vesszőbe, a
zsinórokat maradéktalanul távolítsuk el,
ha már nincs rájuk szükség.

A RÓMAI KÖMÉNY

Az indiai és mexikói ételek kedvelt fűsze-
re a római kömény (*Cuminum cyminum*).
Az ázsiai fűszert már ötezer évvel ezelőtt
is kedvelték az egyiptomiak, olaját bal-
zsamozásra is használták, a kelták füstölt
halat ízesítettek vele, Rómában füstös,
borsos íze miatt a jóval drágább bors he-
lyett használták. A garam masala indiai
fűszerkeverék alkotórésze, jó párost alkot
a chilivel, így mexikói, görög, török ételek
(gyros, kebab), szószok (salsa) ízesíté-
sére használható. A bárány- és marha-
hús mellett a halakhoz is jól illik, de fasírt-
ot is ízesíthetünk vele. A zöldségek közül
a hüvelyesekhez (bab, lóbab, csicseri-
borsó), cukkinihez, padlizsánhoz és bur-
gonyához használhatjuk. A római kömény
adja a kedvelt arab vegetáriánus étel, a

csicseriborsóból készült falafel jellege-
zes ízét. Magas vastartalma serkenti az emésztést, az immunrendszert, a rák megelőzé-

sében is segít. Frissíti és élénkíti a szer-
vezetet, bevált görcsoldó, köhögéscsilla-
pító, vízhajtó, baktérium- és vírusölő hatá-
sú fűszer.

TERMESSZÜNK PÓRÉT!

A póré sokan kedvelik, mert nem annyira
csípős és illatos, mint a vöröshagyma. Sa-
látákban, szendvicsekben frissen fo-
gyasztható, vitamindús zöldségféle.
Hidegtűrő faj, ezért már igen korán, legkésőbb
április közepéig vethetjük. Hagymá-
ja nincs, hosszú, hengeres, hófehér szárát
fogyasztjuk. Ahhoz, hogy szép hosszú és
vastag szárát neveljen, töltsögetnünk kell,

február végén vessük sejtes szaporítótál-
cába. Akkor ültessük ki, ha már 3-4 valódi
levele fejlődött. A magról vetett póré kelés után egyeljük,
a tőtávolságot 8-10 centiméterre állítsuk
be, és palántázásnál is ezt tartjuk. Vethe-
tünk közé hónapos retket a terület jobb ki-
használása érdekében. A nyár folyamán
rendszeresen és bőségesen öntözzük,

ezért 35-40 centiméteres sortávolságot
hagyjunk. Fényigényes növény, árnyékos
helyre ne ültessük. Víz- és tápanyagigé-
nye jóval nagyobb, mint a vöröshagymáé,
ezért tápanyaggal jól ellátott, jó vízgazdál-
kodású, homokos vályogtalajon termeszt-
hető a legsikeresebben. Kötött talajú kert-
ben magasított ágyásban nevelhető. Pa-
lántáról is ültethetjük, amihez a magokat

fejtrágyázzuk, 3-4 alkalommal töltsöge-
sük. Így akár 1-1,5 méter hosszú, vaskos,
tömör szárát is kaphatunk. Októberben
szedjük föl, amikor a szár-
vastagság elérte a 4-5 centimétert. Ho-
mokba elvermelve tárolhatjuk. Ha áttelelő
fajtát vetünk augusztusban (pl. *Tétényi
áttelelő*), akkor a következő nyáron szed-
hetjük.

SZŐLŐTELEPÍTÉS

Az ősszel előkészített, trágyázott talaj-
ba március-áprilisban telepítsük el a
gyökeres szőlőoltványokat. Körülbelül
40-50 centiméter mély, terebélyes ül-
tetőgödört ássunk, hogy az oltvány
gyökerei természetesen állásban kényel-
mesen elférjenek benne. Ültetés előtt
az oltványokat állítsuk néhány órára
vízbe. A talpgyökereket kissé kurtítsuk

meg, a vesszőt pedig egy-két rügyre
metsszük vissza. Olyan mélyre helye-
zzük a növényt, hogy az oltvány csapja
a talaj felszíne fölé kerüljön. Félig töl-
tjük föl a gödört, szórjunk bele magas
foszfortartalmú tartós műtrágyát, amely
8-9 hónapig szolgáltatja a tápanyagot,
serkenti a gyökér- és hajtásfejlődést.
Alaposan iszapoljuk be, ezt követően
teljesen töltsük föl a gödört, majd tö-
mörítsük. Ha még talaj menti fagyok
várhatók, akkor lazán takarjuk be föld-
del az oltványt. A támpozást érde-
mes a telepítés előtt elkészíteni. Házi-
kertben népszerű az egyes függöny
vagy a lugas művelésmód.

Összeállította: Pap Edina

EURO
PARKETT

Természetesen műfű

Puha és rendkívül ellenálló műfű már
3.890.-/m²-től

Bp., 1173 Pesti út 240.
Telefon: 06-20-2626700 06-1-2581371
E-mail: europarkett@t-online.hu
www.europarkett.hu

KÖNYVAJÁNLÓ
RÓZSÁK

Szinte nincs még egy növény, amely ennyire alakgazdag lenne, mint a rózsák. E könyv ismerteti a fajtákkal, az ültetéssel, a metszéssel, a növényvédelemmel, teletteléssel kapcsolatos tudnivalókat, hogy kertünk adottságainak, éghajlati jellegzetességeinek, valamint nem utolsósorban saját elképzeléseinknek ismeretében telepíthessünk és nevelhessünk rózsát. A Cser Kiadó gondozásában megjelent könyvben részletes, fajtacsoportonként taglalt ismertetőt olvashatunk a metszésről, amit szemléletes rajzok illusztrálnak.

A kerttervezés szakmai találkozója itt van.

Josera.

Megújult! Classic & JosiCat

www.intermix.hu / www.facebook.com/joseramagyarorszag

CONSTRUMA OTTHONTEREMTÉSI KIÁLLÍTÁSI CSOKOR

CONSTRUMA ▲ ■ ●
34. Nemzetközi építőipari szakkiállítás

RENEO
CONSTRUMAKERT

2016. április 6-10.

www.construma.hu

 hungexpokiállítás
programod van

OTTHON Design
5. Otthonteremtési szakkiállítás

KONYHA Show

LAKÁS Vásár

www.otthon-design.hu

A kerttervezés, kertépítés, kertkultúra legnagyobb tavaszi seregszemléje, mint a CONSTRUMA Otthonteremtési Kiállítási Csokor része.

- VIII. Magyar Kertépítő Verseny és Show a MAKEOSZ szervezésében.
- Faiskolai bemutatók.
- Díszkertészek kollektív megjelenése.
- Virágkötészeti bemutatók, kertápolási előadások.
- Kerttervezési tanácsadás.
- Dísznövényvásár.
- Játékos „szakmai” vetélkedők.

Egyidejű kiállítás: **Lignovum**
WOODTECH

A kiállítás hivatalos lapja: **Kertbarát**
magazin

Kísérőesemény: Magyar Kertépítő Verseny és Show

Bővebb információ: www.construma.hu/kert

CONSTRUMA KERT

A tavasz legnagyobb dísznövényes és kertépítészeti rendezvénye

A CONSTRUMA otthonteremtési kiállítási csokor szerves részét képezi a CONSTRUMA KERT kiállítás. A kerttervezés, kertépítés, kertkultúra tavaszi nagy seregszemléje a látogatók számára is egyre vonzóbb. 2016-ban is várják kiállítóink a látogatókat a HUNGEXPO Budapesti Vásárcsopontban, szakmai partnereink pedig még színesebb és gazdagabb programmal készülnek.

A Construma-csokor a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően a lakásvásárlástól az építkezésen át a lakberendezésig már az otthonteremtés teljes spektrumát lefedi. Sokak számára a kertkultúra az otthonteremtés és -tervezés szerves része, ami indokolja, hogy ez a téma a csokor kiemelt része legyen, ezért a szakmai napokon szakmai programokkal készülnek a szervezők, hétvégén pedig a kerttulajdonosokat várják kerttervezési és -építési tanácsadással, bemutatókkal, kvízzal.

A CONSTRUMA KERT, mint indulása óta mindig, idén is maga mögött tudhatja a **Magyar Kertépítők Országos Szövetsége (MAKEOSZ)** által biztosított szakmai háttérrel. A szövetség ugyanis minden évben itt mutatja be a **Magyar Kertépítő Verseny és Show** versenymunkáit. Az eredményhirdetésre a kiállítás második napján, csütörtökön kerül sor, míg a közönség szavazatainak eredményét vasárnap teszik közzé.

A CONSTRUMA KERT stratégiai partnere 2016-ban is a **Magyar Díszkertészek Szövetsége (MDSZ)**, amely egyúttal a kiállítás társszervezője. Az együttműködés keretében kollektív standon, látványos dísznövény-bemutatóval jelennek meg a díszkertészek.

Pénteken, szombaton és vasárnap az orchidea szerelmeseinek kedveskednek az **Orchidea Show**-val. Előadásokkal és virágkötőmesterek által készített kompozíciókkal várják az érdeklődőket. A C pavilon színpadán készülő és bemutatott alkotásokat a program végén kisorsolják a nézők között.

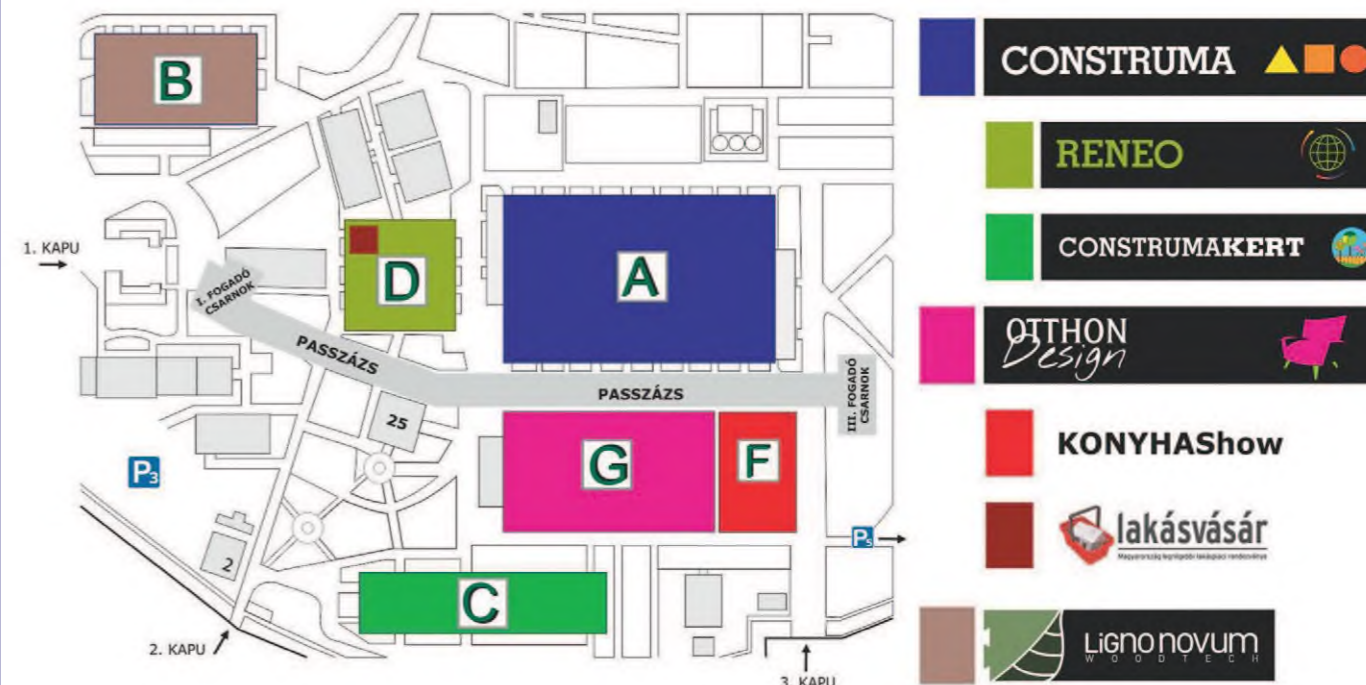
A **Magyar Bonsai Szövetség** az **Európai Bonsai Szövetség** tagjaként jelenik meg a rendezvényen, és exkluzív kiállításban több tucat érdekes növényt mutat be az érdeklődőknek.

A faiskolák szabad területen mutatkoznak be. Kiállít egyebek között Közép-Európa egyik legnagyobb faiskolája, a balatonvilágosi **Alsótekeresi Faiskola**, amely bemutatókkal és páratlan facsemeteválasztékkal várja az érdeklődőket.

A CONSTRUMA KERT kiállítói kerti eszközökkel, kiegészítőkkel, dísznövényekkel várják a látogatókat. A C pavilonban és a mellette lévő szabad területen lévő kiállítást nemcsak a látvány teszi majd vonzóvá, hanem az is, hogy a tavaszi kertfelújításhoz akár a növényeket is bárki megvásárolhatja.

CONSTRUMA – otthonteremtési kiállítási csokor

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓ

HUNGEXPO Budapesti Vásárcsopont,
1101 Budapest, Albertirsai út 10.

CONSTRUMA KERT: C pavilon és szabad terület

EGYIDEJŰ KIÁLLÍTÁSOK:

Construma – építőipar (A pavilon)
Reneo – megújuló energia (D pavilon)
Otthon Design – lakberendezés, design (G és F pavilonok)
Lakásvásár – új és használt ingatlanok (D pavilon)

BEJÁRAT: I., II., III. kapu

A CONSTRUMA KERT közvetlen bejárata: II. kapu

NYITVA TARTÁS:

Szakmai napok: 2016. április 6–8. 9.00–18.00
Közönségnapok: 2016. április 9. 9.00–18.00
április 10. 9.00–17.00

BELÉPŐJEGYEK:

	Helyszínen	Online
Szakmai belépőjegy (április 6–8.)	4500 Ft	4000 Ft
Közönségnapi belépőjegy (április 9–10.)	2500 Ft	2000 Ft
Családi belépőjegy (április 9–10.) (2 felnőtt + 2 gyerek 14 év alatt)	6000 Ft	
Nyugdíjas- és diákjegy (április 9–10.) (igazolvány felmutatása esetén)	2000 Ft	
Csoportos diákjegy (10 fő feletti diákcsoporthoz részére, április 8-án)	1500 Ft	
Budapest X. kerületi lakosok jegye (lakcímkártya felmutatásával)	500 Ft	
Belépőjegy OTP SZÉP kártya ellenében is váltható.		

MEGKÖZELÍTÉS:

- 2-es metróval az Örs vezér teréig, onnan a 100-as busszal; vagy gyalogosan a Pillangó utcai metrómegállótól (kb. 15 perc). A 100-as busz a kiállítás ideje alatt sűrítve közlekedik
- 37 vagy 37A villamossal a Blaha Lujza tértől, a Népszínház utcából
- Személygépkocsival a belváros felől a Kerepesi útról
- Vonattal 5 perc alatt a Keleti pályaudvarból Kőbánya felső állomásig, akár Budapest-bérlettel is!

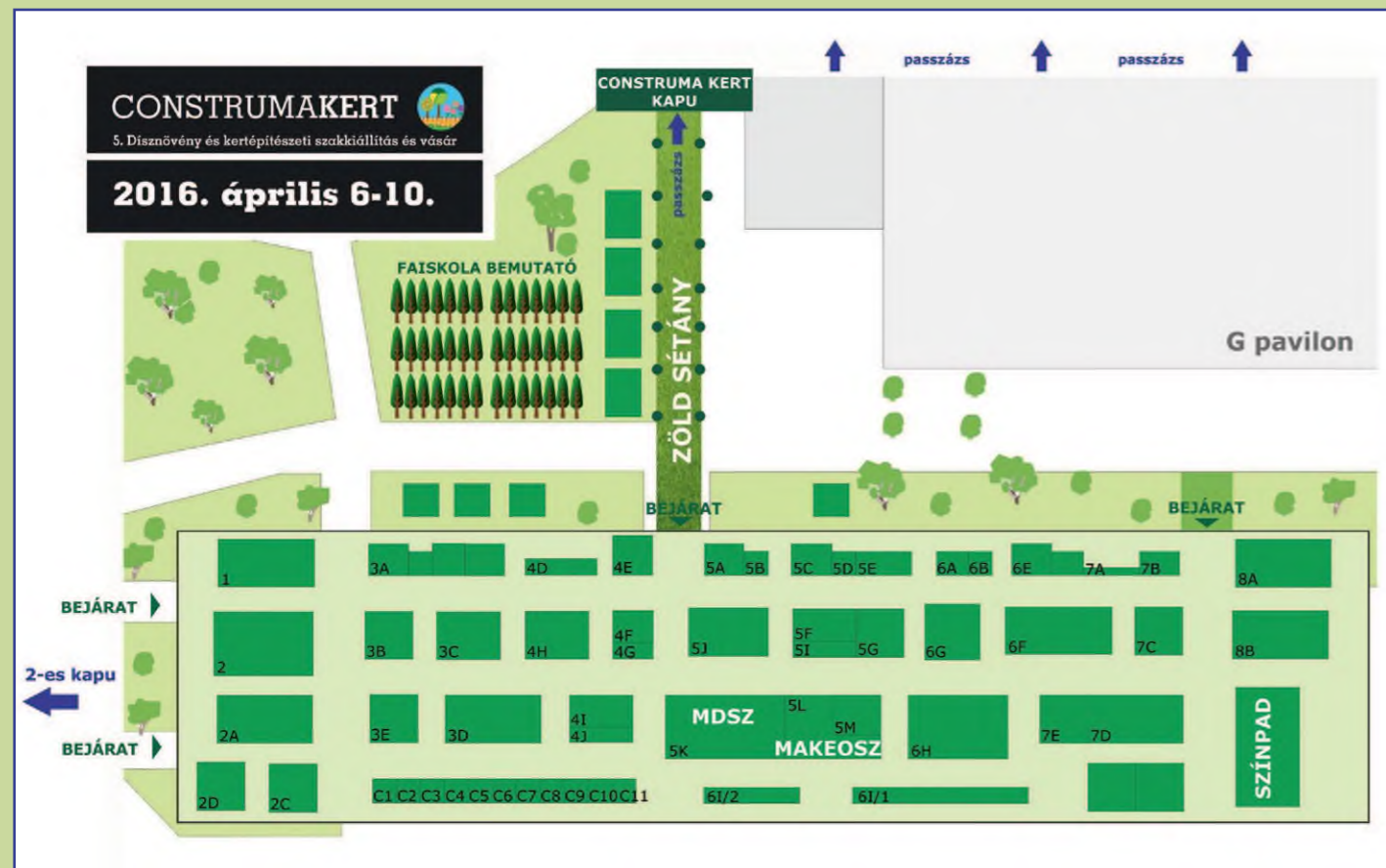
LÁTOGATÓI PARKOLÁS:

P3, P5 parkoló: bruttó 1800 Ft/nap
A behajtás automatikus, a kihajtáshoz zseton szükséges. Zsetonok az I-es és III-as fogadócsarnokokban, a pénztárakban vásárolhatók. Számla kiállítása a parkolási díjról szintén itt kérhető.
Albertirsai út: bruttó 1800 Ft/nap
Parkolási díj megfizetése a parkolás megkezdésekor a helyszínen, előre. Számla kiállítása a parkolási díjról az I-es és III-as fogadócsarnokokban, az információs pultnál, a parkolójegy átadása ellenében.
VIP-kártyával a kiállítás nyitvatartási idejében a P3, P5 és az Albertirsai úti látogatói parkolók elérhetők. Kihajtáskor kérjük, hogy a kártyán lévő vonalkódot tartsa a leolvasókészülékhez.
Mozgássérültek számára a P5 látogatói parkolóban, a kijelölt parkolóhelyen (20 férőhely) díjmentes a parkolás. Innen akadálymentesen közelíthető meg a kiállítási terület.

HIVATALOS SZÁLLÍTÓ: City Taxi, tel.: (+36-1) 2-111-111

ÉTKEZÉS: Étterem a G épületben, valamint a vásárcsopont területén büfék állnak a látogatóközönség rendelkezésére.

OTP-AUTOMATA: A passzázsban, a G pavilon bejáratánál.

CONSTRUMAKERT
5. Dísznövény és kertépítészeti szakkilátás és vásár
2016. április 6-10.

ELŐZETES PROGRAMTERV

Helyszín: C pavilon, színpad

Április 6., szerda:

15.00 Beltéri zöldfalak az egészségesebb munkakörnyezetért

Április 7., csütörtök:

10.00 A Construma Kert hivatalos megnyitója

10.20 A VIII. Kertépítő Verseny értékelése, díjátadás

10.40 A VIII. Kertépítő Verseny nyertes csapatainak bemutatása

Április 8., péntek:

10.00 Hogyan neveljünk bonsait?
Nevelési ismeretek nem csak kezdőknek, bonsai-nevelésre alkalmas fajok ismertetése

11.00 Kvíz-sorsolás (a 10.30-ig leadott szelvények sorsolása)

13.00 A Magyar Gyula Kertészeti Szakképző Iskola virágkötészeti bemutatója

14.00 Zöldtetők a városi infrastruktúrában

15.00 Orchidea-fajtabemutató
Az előadás után Tillyné dr. Mándy Andrea, a Titokzatos orchideák című könyv egyik szerzője dedikál

15.20 Virágkötészeti bemutató
Esküvői autódíszítés orchideából

16.00 Kvíz-sorsolás (a 15.30-ig leadott szelvények sorsolása)

Április 9., szombat:

10.00 Orchidea-fajtabemutató
Az előadás után Tillyné dr. Mándy Andrea, a Titokzatos orchideák című könyv egyik szerzője dedikál

10.20 Virágkötészeti bemutató
Esküvői csokor és vőlegénykitűző orchideából

11.00 Kvíz-sorsolás (a 10.30-ig leadott szelvények sorsolása)

12.00 Bonsai-alkítási bemutató
Hogyan alakítják a bonsaiokat?
Hogyan lehet egy kertészeti alapanyagból bonsait alakítani speciális technikák alkalmazásával?

13.00 A Magyar Gyula Kertészeti Szakképző Iskola virágkötészeti bemutatója

14.00 Dél-amerikai kaktuszok világa: braziliai élőhelyek
Vetítéssel egybekötött előadás, a Notocactus-nemzetség bemutatása

15.00 Orchideák gondozása és átültetése

15.20 Virágkötészeti bemutató
Asztaldíszek orchideából

16.00 Kvíz-sorsolás (a 15.30-ig leadott szelvények sorsolása)

Április 10., vasárnap:

10.00 Ehető vadnövények a szabadban és a kertünkben

10.20 Virágkötészeti bemutató
Alkalmi csokrok orchideából

11.00 Kvíz-sorsolás (a 10.30-ig leadott szelvények sorsolása)

12.00 A VIII. Kertépítő Verseny közönségszavazásának eredményhirdetése (díjkiosztás)

13.00 Ehető vadnövények a szabadban és a kertünkben

15.00 Kvíz-sorsolás (a 14.30-ig leadott szelvények sorsolása)

Részletes és folyamatosan aktualizált program:
www.construma.hu/kert
A szervezők a változtatás jogát fenntartják.

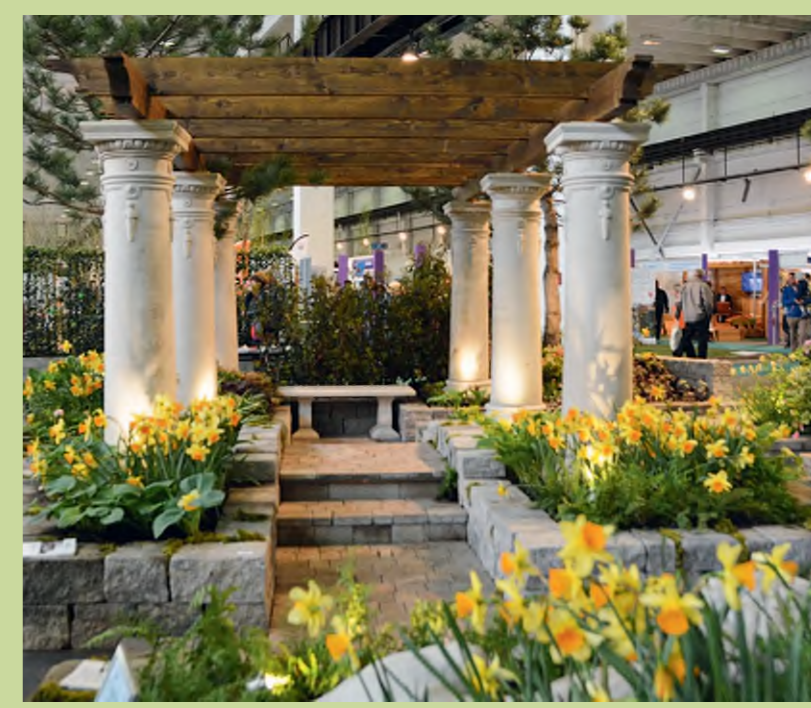
LAPZÁRTÁNKIG BEJELENTKEZETT KIÁLLÍTÓK

C PAVILON

KIÁLLÍTÓ	STANDSZÁM
Grill-Guru Kft.	4/D
Magyar Mezőgazdaság Kft.	4/E
Fast Hungary Kft.	5/A
Tóthné Kenéz Szilvia egyéni vállalkozó, Kompan képviselet	5/E
M Tools Magyarország Kft.	6/A
Öntbolt.hu Kft.	6/B
Assa-Divi Kft.	7/B
Tó és Öntözés Kft.	5/B
SUNI Service Universal Kft.	4/H
SK Sportstore D&B s.r.o.	4/F
Játéknapp Kft.	5/J
Aqualift Kft.	5/F
Hecht Hungary Kft.	6/G
Robinia Group Kft.	4/A
Agroforg Kft.	6/F
Poliext Csövek Kft.	4/I
Vargáné Topor Erika e. v.	
- Kertportál.hu.	6/H
Andreas Stihl Kereskedelmi Kft.	5/M
MAKEOSZ - Magyar Kertépítők Országos Szövetsége	5/L
Magyar Díszkertészek Szövetsége	5/K
Prime Garden Kft.	7/E
Biotó Kft.	7/D
Ilgarden Kft.	5/G
Park-M Garden Kft.	8/A

SZABAD TERÜLET		KIÁLLÍTÓ	STANDSZÁM
Tubakert Kft.	3/D	Játszópark Kft.	DSZT/1/4
Prenor Kft.	8/B	Motor.Pedo Kft.	CSZT/1
Totálkert 2004 Bt.	3/C	Császárfu.hu	CSZT/3
Dunapark Kft.	1	Oven Grill Kft.	P/17
Namgrass Hungary Kft.	7/C	Alsótekeresi Faiskola Kft.	CSZT/6/B
Hungaroplant Kft.	7/G és 7/F	Fenyő Kft.	CSZT/7
Varga Márton SZKI	2/C	VV Trend Kft.	CSZT/13
SZIE - Koós Nóra	3/E	Ro-Zsó Bt.	DSZT/14
Magyar Gyula Kertészeti SZKI	3/E	Szabados Kaktusz Bt.	CSZT/14
Tempel Kft.	2	Mobilane East Europe Kft.	DSZT/7A
CCOIC Hebei Chamber of Commerce	3/F		
Magyar Bonsai Szövetség	6/2 és 6/1		

MAGYAR KERTÉPÍTŐ VERSENY

A Construma Kert kiállítás leglátványosabb rendezvénye immár hagyományosan minden évben a Magyar Kertépítő Verseny. A versenyen 6 x 6-12 méter nagyságú területen diák-, profi és showkategóriában építenek kerteket a szakemberek.

2015 a Fény Nemzetközi Éve volt, a tavalyi verseny is ennek köszönhető témáját. Az Európai Fizikai Társulat (EPS) kezdeményezésére, az UNESCO és az ENSZ támogatásával a fény került a figyelem középpontjába, hiszen a fénytechnológiák sokban hozzájárulnak a fenntartható fejlődéshez, illetve az ökológiailag hatékony megoldások, technológiák terjedéséhez. A VII. Magyar Kertépítő Versenyt a Magyar Kertépítők Országos Szövetsége (MAKEOSZ) szervezte.

A jelentkezőknek előzetesen 1:50 méretarányú alaprajzot, előlnézetű látványtervet, kivitelezési tervet kellett készíteniük, és megfogalmazták a kert filozófiáját is. A verseny bírálatánál a Green City-elvek használatának minőségét is figyelembe vették.

A diákkategória győztese a Sapientia EMTE Műszaki és Humántudományok Kar, Kertészmérnöki Tanszék II. éves tájépítész hallgatóinak csapata lett „Kerülj beljebb” elnevezésű kertjével. A szép famunka, a minőségi kivitelezés, a növényhasználat, a tradicionális székely kapu modern formavilágba való beillesztése miatt kapták a díjat az alkotók. A fűszernövények közül az Erdély-illatú csombort is megidézte a kert.

A diákok versenyében második lett a Magyar Gyula Kertészeti SZKI, harmadik a Rerrich Béla Tájépítész Szakkollégium csapata.

Kertépítési megoldások, ötletek tárháza egy-egy kertépítő verseny. Az idén is látogasson el a Construma Kert Kiállításra az, aki szeretne a jó megoldások és ötletek közül választani a saját kertjébe.

Megyesi Éva

1 A profi kategória versenyzői közül a Tubakert Kft. munkáját ítélte a legjobbnak a hattagú szakmai zsűri. A „Fény Éva” fantáziánévű kert növény- és anyaghasználatát, a honos növények központi szerepét tartották kiemelkedőnek. Emellett a fényvel való finom játék, a pihenőtér hangulatos kialakítása, elhelyezése is figyelemreméltó volt. Ez a kert kapta meg a Green City-különdíjat a sok fajt és fajtát tartalmazó növényanyagáért, és az energiatakarékos világítás alkalmazásáért

2 Pergolák, medencék, csobogók, változatos virág- és levélszínű növények között sétálhattunk tavaly az „Oroszlános kert” útjain. A különböző termetű növények között több helyen is megjelent a névadó oroszlán, védte, őrizte ezt a versenykertet. Az állatok királyának a mitológiában a Naphoz hasonló jelentést, erőt, fényt tulajdonítanak

3 Letisztult, egyszerű formavilágú kertet építettek a Kisvakond Kft. szakemberei. Bemutatták benne a kertépítésben alkalmazott modern anyagokat: látszóbetont, WPC-burkolatot, kertészeti üveget, műfüvet is használtak. A világításban a játékosságra, egyedi fény-árnyék hatások kialakítására törekedtek. Az üveg alatt megjelenő tó vize olyan hatást kelt, mintha az egész kert, és minden benne tartózkodó a vizen lebegne

4 A profi versenyzők között a Gyermelyi Kertépítő Kft. „Városi menedék” című munkája lett a második helyezett. Az alkotók szerint kertjük a hétköznapi és a munka fárasztó, monoton világából való menekülésre ad lehetőséget úgy, hogy közben „magához öleli”, befogadja az ott tartózkodót. A zsűri a szép, minőségi kivitelezést, a jól méretezett tereket, a különböző részek szép fény-árnyék játékát emelte ki értékelésében

5 A „Fény a vízben, avagy mi van a mélyben?” nevet adta alkotásának a Biotó Kft., melyet a zsűri a profi kategória kertjei között a harmadik díjjal jutalmazott. Az alkotók az éjszaka fényei közé hívták a látogatókat, ahol a sötét beburkolja a víz fölötti világot, és a világítással a tó izgalmas, addig nem látott részletei válnak fölfedezhetővé. A zsűri kiemelte a kert jó növényhasználatát és a természetközeli hatást. A közönségsdíjat és a legszebb vízarchitektúrájú kert különdíját is ez a kert kapta

6 A zsűri különdíjával tért haza a Szabó Kertépítő Kft., amely „A kertépítő (The Landscaper)” című kertjével a gyermek kertésszé, kertépítővé válásának útját mutatta be, amint a vidéki kertben tapasztalt élményei alapján a kertészet felé fordul, hogy végül kertépítőként az élő és élettelen környezet, a növényvilág, az esztétika és az ember gondolatvilágának összekapcsolásán munkálkodhasson. A zsűri értékelt az őszinte, otthonos, érzelmeket átadó alkotás kidolgozott részleteit

A SZERZŐ ÉS ALGERIER WENDY FELVÉTELEI

Megoldások Fóliaházakhoz

HIRŐS FÓLIAHÁZ Kft. | H-6000 Kecskemét, Ballószög 406. | Tel./Fax: +36 76/411-168 | E-mail: foliahaz@gmail.com | Web: www.foliahaz.hu

CYFLAMID®
gombaölő permetezőszert

LISZTHARMA FELSZÁMOLÓ!

SUMI AGRO HUNGARY Kft.
1016 Budapest, Zsolt u. 4.
Tel: 1/214-6441, Fax: 1/202-1649
www.sumiagro.hu

SZOKÁTLAN BERKENYÉK

BEMUTATJUK

A berkenyék szárnyasan összetett vagy egyszerű levelű, lombhullató fák vagy cserjék, felhasználásuk igen sokrétű. Egyes fajokat kiváló díszértékük (virág, lomb, termés) miatt, másokat a termésükért ültetik.

Az égerlevelű berkenye tojásdad, vörös, fénylő termései

A nagyon változatos berkenyemzetség (*Sorbus*) a rózsafélék családjába tartozik. A Kárpát-medence, Magyarország különösen érdekes a berkenyék szempontjából, mert néhány, Európa-szerte elterjedt faj mellett negyven endemikus kis faj is él nálunk. Ezek nagy részére jellemző a különleges *apomiktikus* szaporodás, ami azt jelenti, hogy ivaros úton, idegen beporzás nélkül is tökéletesen örökölték a tulajdonságaikat. A hazai berkenyék közül több kitűnően megállja a helyét a díszkertészeti gyakorlatban és kapható a faiskolákban. A kertészeti termesztésben nálunk elterjedt és ismertebb berkenyék egyszerű vagy összetett levelű fajok vagy azok hibridjei. Kelet-Ázsiában első ránézésre nem a megszokott berkenyékre emlékeztető

A virágok nagy tömegben borítják a szabályos koronájú fákat

Tömött virágzatban jelennek meg a fehér virágok

Ősszel ragyogó aransárgára vagy narancsvörösre változik az égerlevelű berkenye lombja

A tél végére kékes hamvasra aszalódó termések a madarak kedvencei

fajok élnek, ezekből az európai díszkertészeti felhasználásba is bekerült néhány.

Az **égerlevelű berkenye** (*Sorbus alnifolia*) 15-20 méteresre megnövő lombhullató fa. Fiatal hajtásai vörösbarnák, később sötét szürkésbarnára változnak, jellegzetes alakú fehér paraszemölcsösek. Egyszerű leveleik fényes zöldek, a fonákuk fehér szőrös, esetleg enyhén molyhos. Feltűnő az ereztetük, a 8-12 ér párhuzamo-

san fut. Lapított bugavirágzatában április-májusban 1-1,5 cm-es fehér virágok nyílnak. Húsos termései élénkzöldek, szeptember-októberben érnek.

Eredeti termőhelyén Észak- és Közép-Kínában, Japánban, Koreában és az orosz Távol-Keleten 500-2300 méter magasan, hegyi lejtőkön, sziklás helyeken, vízmosásokban, árnyas, fenyőkkel kevert lombos erdőkben, bozótokban él.

Akár 40 cm-es átmérőjű törzse idős kor-

ban sima, szürke kérgű, jellegzetes világosabb színű mintázattal. Sűrű, felálló ágrendszerű koronája fiatalon szabályos oszlopos, idővel széles, gömbölyded lesz. Őszi lombszínje igen mutatós, az aransárgától a narancsvörösön át a vörösig, rozsdabarnáig változik.

Igen kiterjedt természetes elterjedési területének köszönhetően meglehetősen változatos megjelenésű. A bükkére vagy szilére emlékeztetnek a levelei. Tudományos nevét (*alnifolia* = égerlevelű) azért kaphatta, mert némely kelet-ázsiai égerfajnak hasonló a levele.

Igazi négy évszakos növény, mindig magára vonja a figyelmet a kertben. Díszfaként kitűnő. Elsősorban szabályos, formás koronájáért, ragyogó őszi lombszínéért ültetik. Nálunk mindössze 10-12 méter magasra nő. Viszonylag gyors növekedésű, tűző napon vagy félárnyékban, mélyrétegű talajokban a legszebb. Keskenyebb utcákba is ültethető. Fiatal korában a törzse különlegesen szép mintázatú, télen fényes, gesztenyebarna ágai is díszítenek. Termése és őszi lombja napfényes fekvésben színeződik legjobban. Termései sokáig a fán maradnak, lombhullás után a leghatásosabb a látványuk. A téli madárvendégek kedvenc csemegéi. A minap az ablakomon kinézve pirosuló begyű süvöltőket láttam lakmározni rajta.

Talajban nem válogatós, homokos, vályagos vagy agyagos közegben egyaránt jól fejlődik, a jó vízáteresztő termőréteget kedveli. Savanyú és lúgos talajban is megél. Magvetéssel jól szaporítható. Érés után a termésekből kimosott magokat azonnal hidegágyba vessük. Kora tavasszal szabadföldi nevelőágyba is vethető, de előtte ajánlatos két hétig melegen, majd 14-16

hétig hidegen rétegezni (sztratifikáció). A magoncokat először tűzdeljük egyesével cserépbe, majd a következő tavaszon ültessük ki szabadföldre. Jól tűri az átültetést. Alvószemzéssel is szaporítható, a svéd berkenye (*Sorbus intermedia*) a legalkalmasabb alany, mint a legtöbb berkenyénél.

Kelet-Ázsiában gyümölcsseit nyersen és feldolgozva is fogyasztják. Savanykás ízű, néha kásás. Egyenletesen, finoman szem-

csés mintázatú, kemény fájából bútorkat, vonalzót készítenek. Japánban a kérégből cserzőanyagot, valamint barna és fekete színű festéket vonnak ki. Két másik kínai berkenyefaj is figyelemre méltó.

A **sokerű berkenye** (*Sorbus meliosmifolia*) 10 méter magas, vörös- vagy bíborbarna fiatal ágai idővel feketésbarnává válnak. A világoszöld leveleken 16-24 pár-

huzamos, feltűnő érpár húzódik, a fonákuk szürkészöld. Fehér virágokat nyit, a termései barnák, 1-1,5 cm átmérőjűek, világos paraszemölcsösek.

Eredeti élőhelyén, Délnyugat-Kínában (Jün-nan, Szecsuan) hegyi erdőkben, völgyekben él, 1400-2800 méter magasságban.

Különlegesen szép rajzolatú, sűrűn ereztett levelei, színes vesszei, érdekes termései, sárga őszi lombja miatt kiváló díszfa.

Az égerlevelű berkenyét az 1720-ban alapított, legendás német Späth faiskola – amelynek nagyon sokat köszönhet a díszkertész szakma – honosította meg Európában. 1892 óta fajtáival együtt kapható a kontinens nyugati felének faiskoláiban. A 'Skyline' fajta keskeny, oszlopos koronát nevel, a 'Redbird' termései rózsapirosak. Magyarországon szinte ismeretlen, csak gyűjteményes kertekben láthatjuk, pedig idehaza is szépreményű fa lenne. Teljesen télálló. A többi berkenyékhez és a rózsafélékhez tartozó más díszfákhoz képest sokkal kevesebb rajta a kártevő és kórokozó. A száraz talajokat ugyan kevésbé, de a városi légszennyeződést viszonylag jól tűri.

Egyik kedves növényem, ezért az elmúlt évtizedekben a vácrátóti Nemzeti Botanikus Kertben különböző helyekről származó többféle berkenyét ültettem el. A legidősebb már negyven éves. Jól érzi magukat, és kiválóan teljesítenek a száraz és meszes homoktalajon. Kisebb termetük miatt a közparkokban és a házikertekben is kiválóan alkalmazható fák. Európai faiskolákban sokfelé beszerezhető, jó szívvel ajánlom kipróbálásra.

Kósa Géza

SZÉPERŰ BERKENYE

A **széperű berkenye** (*Sorbus caloneura*) 10-12 méter magas, lombhullató fa vagy nagyobb cserje, sötét vörösbarna hajtásai kopaszok, kevés paraszemölccsel. Levelei egyszerűek, a felszínük kopasz, a fonákuk szürkészöld, molyhos. A színükön 12-18 pár ér közel párhuzamosan fut. Virágzatában apró, fehér virágok fejlődnek, borsónyi termései éretten barnák, apró paraszemölcsökkel.

Eredeti élőhelyén Közép- és Nyugat-Kína hegyvidékein, 600-2100 méter magasságban fenyő-lomblevelű kevert erdőkben nő.

Sűrű és szép ereztetű leveleinek, hatásos bronzvörös levélkihajtásának és sárga-vörös őszi lombjának köszönhetően különlegesen nagy díszértékű fa.

A széperű berkenye virágzó ága

FRÁTER ERZSÉBET FELVÉTELEI

A termések sokáig díszítik a fákat

Veteményeskert az ablakpárkányon

A saláta és a sárgarépa akár a teraszon is fölnevelhető vitamindús, finom rágcslávaló.

Salátát bárhol nevelhetek: magas ágyásban, balkonládában vagy akár cserépben. Tépősalátát válasszatok. Találtok belőle zöldet, barnát, fodrosat vagy fodor nélkülit. Mindig a külső leveleket szedjétek, így sokáig szüretelhetek. Nevelhetitek magvetéssel vagy palántáról is. A magokat szórjátok az ágyásba vagy a balkonládába. Takarjátok vékony réteg földdel, és tartsátok folyamatosan nedvesen. Öntözőrózsás locsolókannával öntöztétek, hogy ne mossátok ki a magokat.

Ha ablakpárkányon nevelitek, akkor a legvilágosabb szoba ablakát válasszatok (ne a szobába, hanem a külső ablakpárkányra kerüljön!). A teraszon is világos helyre tegyétek, nem baj, ha az eső is locsolja. Ha túl sűrűn kelt, ritkítsátok. A kihúzott palántákat beültethetitek az üresen maradt helyekre.

A salátapalánták picik és törékenyek, de ne keseredjétek el, hamarosan megerősödnek, bokrosodnak és rengeteg levelet hoznak. Egy balkonláda fodros tépősalátá az ablakpárkányon nemcsak finom és egészséges csemege, de nagyon mutatós is.

A sárgarépát is vethetitek balkonládába, nagyobb cserépbe vagy magas ágyásba. Ha teraszon kertészkedtek, akkor kisebb, gömbölyű fajtát válasszatok (Rondo). Laza homokos talajban fejlődik szépen. A magokat úgy szórjátok a földre, mintha sóznátok, és takarjátok 1 cm földdel. A répa vízigényes, locsoljátok rendszeresen, ne hagyjátok kiszáradni a földet.

Ha sűrűn kelt, akkor ritkítsátok úgy, hogy kb. 3-4 cm legyen a növények között. Takarjátok mulccsal a földet (lenyírt fű, szalma), így megszabadultok a gyomlálástól, és kevesebbet kell locsolni.

Barkácsolt ültetőedényt a szamócadnak

Itt a szamócaidény, de még most is lehet ültetni szamócapalántát.

Ültessetek szamócat, mert a kiskertész tanodánk névadója, mert könnyű természetű, és mert egyszerűen finom. Ha folyton termő fajtát sikerül beszerezni, akkor még az idén szüretelhetek.

Bármilyen kis helyen lehet szamócat nevelni, és mi több, szüretelni is.

Lehet fentről lefelé lógatni, függeszteni, lentől fölfelé futtatni, hengerbe, piramisba, vagyis bármilyen elképzelhető alakzatba ültetni, ha elegendő napot, vizet, tápanyagot kap, akkor bőséggel ellát gyümölcscsel, térbeli elhelyezkedésétől függetlenül.

Kaphatók szamóca-termesztő készletek is, a zsebes agyagcseréptől a lyukacsos műanyag zsákon át a lyukacsos faépitményig, de ti is barkácsolhattok, szinte bármiből. Ültethettek a ház falára, a fészer ajtajára, kerítésre, kerítésbe, csatornára... Az újrahasznosítható tárgyak között is nézzetek szét, amikor a szamócadnak ültetőedényt kerestek. Szóba jöhet a konzervdoboz, a műanyag palack vagy vödör, a raklap és még a kinőtt gumicsizma is. A kiválasztott edényt alul lyukasztatok ki több helyen, töltsétek meg tápanyagban gazdag földdel, és a beültetett szamócapalántát ne felejtsetek el folyamatosan locsolni.

Várunk a Szamóca Kiskertész Tanodába, hogy ültessünk együtt szamócat ágyásba, kaspóba, cserépbe, zsákba, zsebbe, konzervdobozba, vödörbe, raklapba, kerítésbe, gumicsizmába, MINDENHOVA.

Összeállította:
Thalmeiner Tünde,
Szakács-Nagy Zsuzsa

Kiepenkerl kis-és nagykereskedelem

Vetőmagok: zöldség, virág, speciális fűmagok
Virághagymák: őszi-tavaszi kollekción

GuMo Kft. Kecskemét Mészöly Gy. u. 1.
www.gumo.hu

Lepkecsalogatók

A kert ékességei a virágok. Még szebbé válnak azonban, ha hozzájuk hasonló, tarka színű lepkék szállnak a szirmaik közé, hogy kelyhükből szívogassanak. Egy-egy lepke betévedhet a kertünkbe, de ha azt szeretnénk, hogy sokan repkedjenek, akkor a számukra kedves virágokkal csalhatjuk be őket.

Bogáncslépké

Atalanta-lepke

A pirosszenderhez nagyon hasonló szőlőszender

BÉCSY LÁSZLÓ FELVÉTELEI

Közönséges gyöngyházlepké

Nappali pávaszem

Az éjszaka illatozó petúniák, de a lángvirág (*Phlox*) is az esti szürkülettel érkező szendereket hívogatja. A júliustól nyíló nyári-orgona szinte valamennyi lepkét, köztük a legszebb pillangókat hívja színes fürtjeire. Nehéz lenne eldönteni, hogy melyik a legszebb közülük. A legnagyobbak egyike a gyakran előforduló, aransárga, fekete és piros színekben pompázó fecskefarkú lepke. Nem sokkal marad le mögötte szépségben a kardoslepke. A lila fürtök talán leggyakoribb vendége a nappali pávaszem. Sétál a virágokon, hol itt, hol ott szívogat egy kicsit, majd a szomszédos fürtre libben, és ott folytatja. Tarka pávaszemekkel ékes szárnyaival a legszebb trópusi pillangókkal is fölveszi a versenyt. Egyik kedvencem, az Atalanta-lepke is felbukkan a virágokon. Bársonyosan fekete szárnyait fehér foltok és piros úgynevezett admiráliscsík díszíti. Innen származik korábbi neve: admirálislepke. A vándorlepke májusban érkezik dél felől. Egy vagy két

nemzedéke fejlődik, egész nyáron találkozhatunk vele a kertben, az utolsó példányok októberben repülnek dél felé. Meg kell említenünk az ugyancsak nagyon szép bogáncslépkéket, a kis róka-lepkét és a különböző fehérlepkéket, amelyek mind rendszeres vendégei a nyári-orgona-bokroknak. Ha fényképezni szeretnénk őket, takarjuk le rövid időre a bokrot, csak egyetlen szép fürtöt hagyjunk szabadon. Néha ketten-hárman is sétálnak rajta. A szürkületkor érkező lepkék sajnos csak gyengén láthatók, pedig ők is nagyon szépek. Gyakori a szulákszender, a rózsaszínben pompázó pirosszender, és még az ablakban nyíló virágokhoz is ellátogat a nappal repülő kacsafarkú szender. Hazánk szerencsére még gazdag lepkékben, használjuk ezt ki, és csalogassuk őket a kertünkbe.

Schmidt Egon

30 éves a Csapody Vera Növénybarát Kör

Vannak, akiknek a kertészkedés nem csupán hobbi, hanem életforma, még akkor is, ha éppen nem ezzel keresik a kenyerüket. Ilyen emberek gyűltek össze 30 év során a Csapody Vera Növénybarát Körben. Én magam alig több mint 10 éve vagyok tag, de elmondhatatlanul örülök, hogy annak idején – a Kertbarát Magazin révén – tudomást szereztem e közösségről, és beiratkoztam. A 30 év alatt három vezetője volt a Csapody Körnek, mindhármuknak nagyon sok jó programot, előadást, emlékezetes délutánt köszönhetünk. Az évfordulón őket kértük, hogy emlékezzenek a kezdetekre.

Az egyik tag kertjében

CSAPODY VERA (1890–1985)

Matematika–fizika tanárként végzett, ő volt a Pázmány Péter Tudományegyetem első női hallgatója. Édesapja, Csapody István hatására már gyermekkorától foglalkozott botanikával, növényrajzolással. 32 éven át a Sacre Coeur Sophianum katolikus leánygimnázium tanára, majd igazgatója volt. Egyéni módszereivel, szuggesztív erejével tanárként is igen jó eredményeket ért el. Időközben sokat rajzolt, Jávorka Sándor fedezte föl tehetségét, és attól kezdve az ő munkáihoz Csapody Vera készítette a növényábrázolásokat. Az iskolák államosításakor fölmentették tanári posztja alól. 1950-tól a Természettudományi Múzeum Növénytárának alkalmazás nélküli dolgozója lett. Nyugdíjba vonulása után is, szinte a halála napjáig folytatta a rajzolást. Ismerősei elmondása szerint rendkívül szerény, munkáját alázattal végző ember volt, aki mindig igyekezett maximális teljesítményt nyújtani, panasz nélkül alkalmazkodva az adott körülményekhez. Növényábrázolásai nemcsak tudományos értelemben értékesek, művészi alkotások is.

DEBRECZY ZSOLT dendrológus

„Harmath Sándor, Sanyi bácsi a munkahelyemen, a Természettudományi Múzeum (most Magyar TTM) Növénytárban, az egykor gyönyörű, de azóta megkopott, s már 30 éve tatarozás alatt álló épületben keresett fel. Megosztotta velem a klub néhány tagjával kiérlelt elgondolását, amely szerint a Hazafias Népfront Rózsadombi Kertbarát Klubja (Köre) Csapody Vera nevével venné fel és Csapody Vera Növénybarát Klub néven működne tovább – föltéve, hogy a névadó ebbe beleegyezik. Hozzáfűzte, a rózsadombi klubot már megszokta a politika, így nem látszik különösebb akadály annak, hogy az egész fővárost, illetve bizonyos értelemben az országot felölelő klubba alakuljon. Magam a klub szó helyett a kör elnevezést részesítettem volna előnyben, de ő megvédte a klub szót, mondván, ne változtassunk, a kör szó újra szokatlanul hangzik majd a politikának... (ezek valós szempontok voltak akkoriban). Csapody Vera kedves, beleegyező mosoly-

lyal járult hozzá ahhoz, hogy a »rózsadombi klub« immár országossá válva, az ő nevével vegye fel.

A rózsadombi körnek akkor már kiterjedt tagsága volt: 20-30 fő is összejött az előadásokon. Több neves botanikussal szakmai és előadói kapcsolatban állt, mindegyik Priszter Szaniszló egyetemi tanárral, az ELTE Botanikus Kert akkori igazgatójával (1966–1981), aki a *Sedum* és *Sempervivum* nemzetségek és egyes hagymás-hagymagumos csoportok kiváló ismerője és gyűjtője is volt. A klub tagja volt Kovács László sziklakertinövénygyűjtő, illetve Pásztor Lajos, a Fővárosi Állat- és Növénykert korábbi főállatorvosa, kiváló sziklakertgyűjtő, akinek szentendrei kertjé-

ben a világ valamennyi *Sempervivum*-faja összegyűlt. Ezt később megjelent könyve illusztrálta a leghitelesebben (Pásztor Lajos: Kövirózsák, 2002, Debrecen). A Csapody Vera Növénybarát Klub megalakulásakor elvállaltam az elnökséget. Ahogy azonban a feladatok a világ más tájaira költöztek, több évtizedre elhagytam a kör hétköznapijait és ünnepeit. A növények szeretete – és úgy hiszem, Csapody Vera neve is –, olyan összetartó erőnek bizonyult, hogy a kör túlélte a rendszerváltozás utáni, jórészt napjainkig tartó nehéz időket, s jó nemzetközi kapcsolatokat épített ki. Önálló magcserével rendelkezik, tagjai nemzetközileg is rangos gyűjteményeket gondoznak.”

GÁBOR NÁNDOR mélyépitő mérnök

„Az 1980-as években a legkülönbözőbb foglalkozású, korú emberek, szorgalmas műkedvelők voltak a csoport tagjai. Egymás között cserélgettek, általános műveltségi szintű botanikai és kertészeti felkészültséggel. Közben kialakult az igényesebb, felkészültebb mag, akik – főként elméleti területen – többet szerettek volna adni és kapni. Ezt az igényt több meghívott előadó is erősítette, akik végül a rózsadombi csoporttal párhuzamosan működő »alakulatot« hoztak létre. Az alapítók többsége nem volt szakember. Első vezetőjük közkívánatra Debreczy Zsolt lett, aki 1971-ben megjelent *Télen is zöld kertek* című művével az akkor hozzáférhető legjobb kézikönyvet adta az örökzöldek és egzóták kedvelői kezébe. (Újabb, esetleg bővített kiadását ma is sokan várják.) Debreczy Zsolt a csoport TIT Stúdióba való felvételéig igen sokat tett az egyre színvonalasabb tevékenységért. A csoport kezdettől fogva mindenki számára nyitott volt, ahogy ma is az. A feltűnően tudatlanok szépen lassan, minden különösebb ráhatás nélkül elmaradtak. Nagyon sokat tett a kör szellemi színvonalának emeléséért Priszter tanár úr a maga szelíd módján nyesegetve a tévhiteket, támogatva a növényismeret, a rendszertan, a kertgondozás és a szaporítás igen szerteágazó területeinek megismerését. A növények gyűjtése és megtartása ma is komoly szakismeretet igényel, 30 évvel ezelőtt viszont sem növényválaszték, sem hozzáférhető szakirodalom nem volt, így a kör tevékenysége nagyon nagy hiányt pótol.”

SZLAMKA JÓZSEF szoftverfejlesztő

„Gimnazista, majd kezdő egyetemista koromban, a 80-as évek elején gyakran megvettem a Kertészet és Szőlészet című hetilapot, egyrészt, mivel abban az időben Debreczy Zsolt és Ráczy István publikált benne írásokat különleges dísznövényekről, valamint a hirdetések miatt is. Az egyik hirdető, Harmath Sándor sziklakerti évelőket kínált. Magánkertészete a Törökveszi úti társasházuk kertjében volt. Rendszeres látogatója, vásárlója lettem, és összebarátkoztunk. Az ő meghívásával jutottam el a Rózsadombi Kertbarát Klubba. Már az első alkalommal tudtam, hogy nagyon jó helyre kerültem, és onnantól fogva egyetlen alkalommal sem hiányoztam.

1986-ban tudomást szereztem arról, hogy Debreczy Zsolt kezdeményezésére új szervezet – a Csapody Vera Növénybarát Kör –, van alakulóban, amely kifejezetten a szabadföldi egzóta dísznövények kedvelőit várja tagjai sorába. A meghívásra természetesen azonnal igent mondtam, így lettem Csapodys.

A Csapody Kör a TIT Stúdió Egyesület szakköréként jött létre 1986 elején. Összejöveteleinket azóta is a TIT Stúdióban tartjuk. Az előadások mellett kertlátogatásokat és kirándulásokat is szervezünk. Felejthetetlen emlék a kezdeti évekből, amikor az egész kört meghívta kertjébe Bartusz Miklós, Györfly professzor, vagy Pásztor Lajos. Életre szóló élmény volt az 1987-es csehszlovákiai utunk is a brnoi botanikus kertbe, illetve kertészetekbe. A későbbi években jártunk például Ötvenyben Horváth Lajosnál, a badacsony-örsi Folly Arborétumban, a keszthelyi Si-

JÓZSA KATA, KALÁSZINÉ ÉS KOVÁCS PÁL FELVÉTELEI

A tavaszi dísznövényvásáron

mon Kertészetben, a Bánó Faiskolában, Nyitrán, Malonyán, Pécsen, Tihanyban és Hódi Tóth József csákvári arborétumában. Immár több éve működik a kör internetes levelezőlistája, ahol szintén nagyon aktív közösségi élet zajlik. A botanikus kertek közötti nemzetközi magcserében való részvételünk révén tagjaink a Föld szinte bármely növényének magjához hozzájuthatnak. Szintén fontosak a kör életében a különböző kertészeti kiállítások, ahol sokszor úgy érezzük, hogy az igazán »vájtt fülű« növénybarátok szinte

zarándokhelyként keresik a Csapody Kör standját, ahol a vásárlás csak lényegtelen apropó a józú beszélgetésre, tapasztalatcserére.”

Kéthetenként, amikor a Csapody Kör kis számú, de lelkes tagsága összegyűlik, minden alkalom igazi kikapcsolódás a mindennapi életből lelki egészségünk megőrzésére. Még sok boldog születésnapot, Csapody Vera Növénybarát Kör!

Józsa Kata

Kertlátogatás Szlovákiában

Zöld konyha

A tavasz mindig üde zölddel hívogat. Nemcsak a kertben tartogat csuda zöld néznivalót, hanem a konyhába is friss, harapnivaló zöldekkel érkezik. A zsenge pitypanglevél, a szagos medvehagyma

jól ismertek a kerti konyhában. A többi növényre is nézzünk kissé más szemmel: úgylis kigyómlálnánk a tyúkhúrt, legyen belőle saláta, főzelék! A százsorszép majdnem egész télen virított, most harsogóbb, elevebb: levele, virága főzelékbe, salátába, vajjas kenyérré is való. A zsenge csalán olyan jóízű, használjuk bátran a parajlevél-

hez hasonlóan! A kerti „zöldek” ízletesek, ráadásul kéznél vannak, vitamindúsak, egészségesek, a legzöldebb tavaszi élelmiszerek. Ha eddig még nem tettük, most itt az idő, hogy kipróbáljuk a kert e szerény kincseit. Néhány recepttel kis ízelítőt adunk hozzá.

Halmos Monika

Csalános sajtgolyók gyomsalátával

Hozzávalók: 8-10 zsenge csalánhajtás, 20 dkg túró, 10 dkg krémsajt, 5 dkg vaj, 12 dkg reszelt sajt, 1 kiskanál durva szemcséjű tengeri só
A salátához: 2 evőkanál borecet, 2 evőkanál olívaolaj, só, 1 kiskanál méz, 4 szál újhagyma, két nagy marék friss kerti zöld növény

A csalánhajtásokat leforrázzuk, lecsöpögtetjük. A túrót a krémsajttal és a puha vajjal összekeverjük, hozzáadjuk a reszelt sajtot, a durva sót, és alaposan eldolgozzuk. A csalánt felaprítjuk, és a sajtos masszába keverjük, majd fóliával lefedve behűtjük. A salátaöntethez a borecetet sóval, mézzel ízesítjük, majd belecsorgatjuk az olívaolajat. A friss

zöld növényeket – zsenge pitypanglevelet, útifüvet, mezei sóskát, pásztortáskát, zamatot turbolyát, amit épp a kert kínál – apróra tépkedjük, elrendezzük egy tálon, és meglocsoljuk az öntettel. A csalános masszából vizes kézzel diónyi golyókat formálunk, majd a friss salátaágyra téve, teljes kiőrlésű lisztből sütött péksüteménnyel kínáljuk.

Medvehagymás gnocchi

Hozzávalók: 2 nagyobb burgonya, 1 tojás, 2 evőkanál vaj, 20-25 dkg liszt, só, 20-25 medvehagymalevél, 2 dl joghurt, 10 dkg reszelt sajt

A burgonyát héjában megfőzzük, és még melegen meghámozzuk, burgonyanyomóval összetörjük. Ha langyosra hűlt, hozzáadjuk a tojást, egy evőkanál vaját, megsózzuk, és annyi liszttel összegyúrjuk, hogy rugalmas tésztát kapjunk. A tésztát lisztezett deszkán ujjnyi vastag csíkokká sodorjuk, majd kb. 2 cm-es darabokra vágjuk. Minden tészta-darabkára a villa hátával mintát nyomunk. Az így előkészített tésztát forrásban lévő, sós vízben kifőzzük. Eközben a visszamaradt vajon megfonnyasztjuk a finomra vágott medvehagyma felét. A többi medvehagymát a joghurttal és kevés sóval simára turmixoljuk. Ha megfőtt a gnocchi, szűrőkanállal kiemeljük, lecsöpögtetjük, és a vajos medvehagymával átforgatjuk. Azon melegében, medvehagymás joghurttal megöntözve, reszelt sajttal megszórva kínáljuk.

Ha még „medvehagymásabb” fogást szeretnénk, akkor a burgonyás tésztába is gyúrhatunk egy-két evőkanálnyi pépesített medvehagymát. Így szép zöld gnocchikat kapunk.

FOTÓ: VASS ANDRÁS

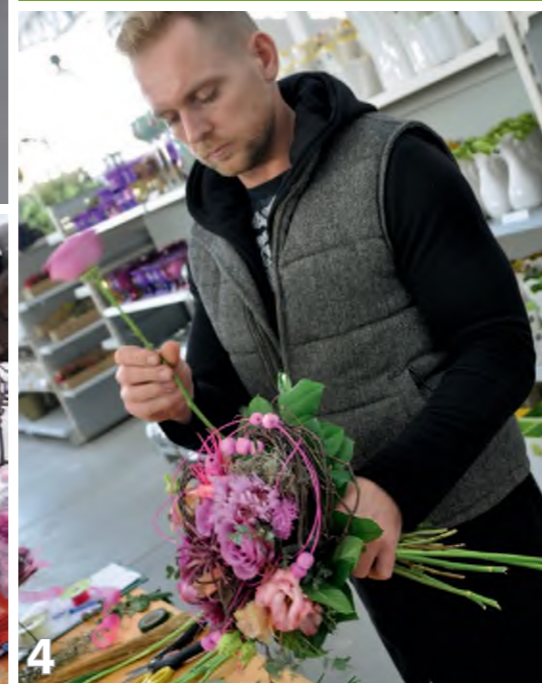
Százsorszép-tyúkhúr főzelék

Hozzávalók: 5 dkg vaj, 10 dkg liszt, 6 dl tej, só, 4 marék tyúkhúr- és százsorszéplevél, százsorszépvirágok

A vaját fölhevítjük, hozzáadjuk a lisztet, és addig forrósítjuk, amíg a liszt kihéredik. Forró tejjel fölengedjük, majd ha felforr, hozzáadjuk a megmosott, apróra vágott tyúkhúr- és százsorszépleveleket. Megsózzuk, és gondosan kevergetve 5-6 percig forraljuk. A tűzről levéve a százsorszépvirágokat is hozzáadjuk. Búzafasírtot vagy tönkölyropogózt kínálhatunk feltétként hozzá.

Csokoralap VESSZŐBŐL

A tavasz a színes virágok, vesszők használatának időszaka, számos mutatós virágdísz készíthető természetes anyagokból. Mezőffy Tamás mestervirággkötő bemutatja, hogy nyírfavesszőből és kellekekből milyen egyszerűen készíthetünk változatos csokoralapot.

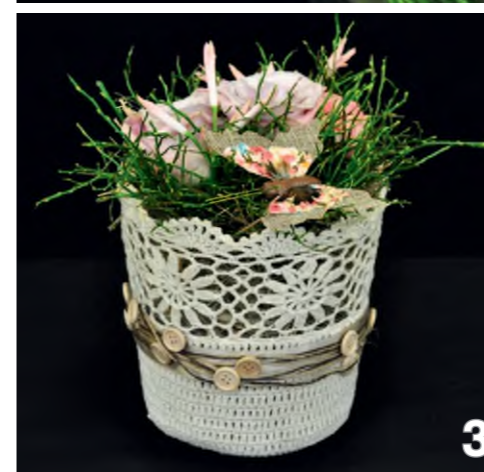

1-3 Masniszerűen fogjuk össze a hajlékony nyírfavesszőt, gazdagítsuk színes rattanszállal, majd díszítsük fátylevéllel, szalaggal, „ming” golyóval és színes zuzmóval. A csokoralapot három-négy szál vastag dróttal erősítsük meg. Az összecsavart és takarószalaggal betekert drótszálak egyúttal tartószárként is működnek

4 Az előre elkészített csokoralapba húzzuk bele a virágokat. Ügyeljünk arra, hogy a virágszárak spirálisan kerüljenek egymás mellé, mert csak így lesz formás, kerek a csokrunk. Az alját levelekkel zárjuk, a vesszőalapot ne fedjük be teljesen, mert az is díszít

5 Ha jól, egyenletesen rendeztük el a virágokat, és szorosan, egy ponton kötöttük meg a csokorszárat, akkor a kész csokor a saját „lábán” is megáll

6 A lazán elrendezett virágok közül a csokoralap is kilátszik

1 A tölcsércsokor egyszerű és szép ajándék anyák napjára. Keményített csipkéből készítjük a tölcsért, abba húzzuk bele a virágokat és a zöldeket. A külsejét spárgával, gombbal, múpillangóval díszítsük

2 A csokor alapja hungarocell félgömb, amit különböző méretű, színű és anyagú szalagokkal borított a virággkötő. A szív alakú csokorhoz hasonlóan itt is vastag drótból készült az alaphoz tartószár. A rózsák mellett kamilla, veronika, illatos lednek virága

és üde zöld áfonyaágak alkotják a kedves anyák napi csokrot

3 A csipkekasptól béleljük fóliával, majd helyezzünk bele vizes tűzőhabot. Először az áfonyahajtásokból készítsünk alapot, majd következzen néhány szál virág és a múpillangó. A kasptól előre földíszíthetjük a madzagos gombbal

4 A különböző rózsafajtákból összeállított, csipke- és organza-szalaggal, gyöngyökkel és kristályokkal

díszített szív alakú csokorban a virággkötő vastag drótszállal szúrta át a rózsafejeket, hogy kialakítsa a szívalakot. A virágszárakat spirálisan rendezte el, a megkötés helyét is csipkeszalaggal takarta

5 Fém- vagy papírdobozba is készíthetünk virágdíszet. A doboz belsejét mindenképpen béleljük fóliával, majd méretre vágva tegyük bele a vizes tűzőhabot. Ezután már csak a zöldeket és a virágokat kell a tűzőhabba szurkálnunk

Anyák napjára

A virággkötő szakemberek minden jeles ünnepre igyekeznek valami ötletes megoldást kitalálni, Pánczél Péter mestervirággkötő anyák napjára készített virágdíszekből mutatunk néhányat.

Szabó János
rovata

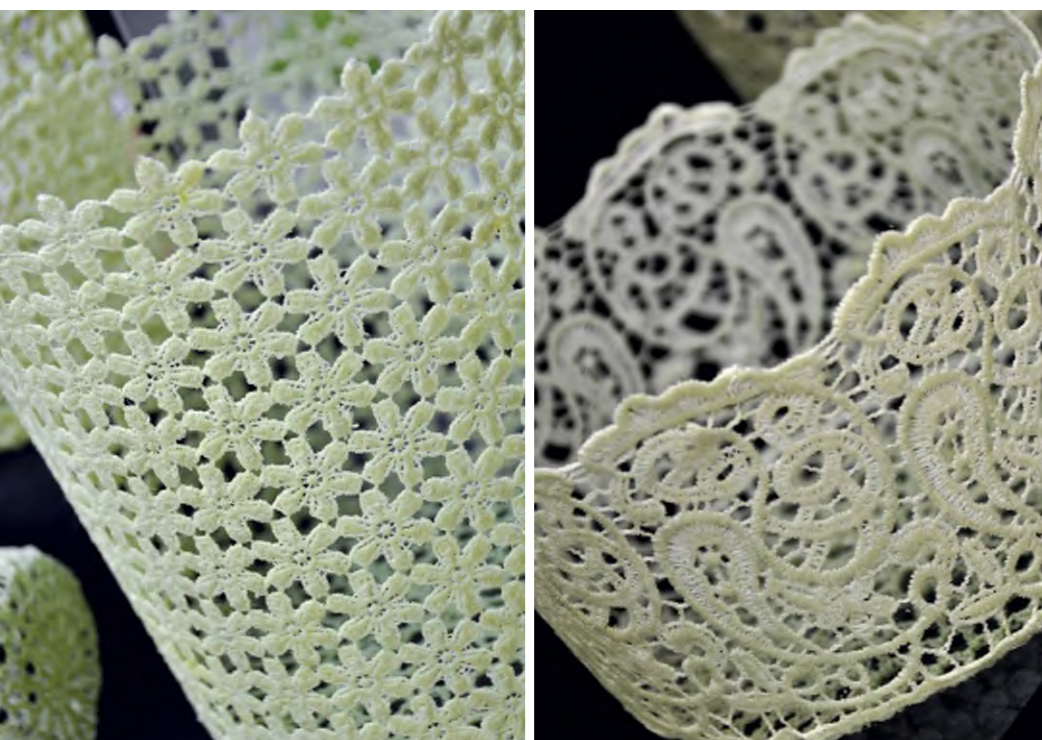

Köszönök a virágot!

DIVAT A CSIPKEKASPÓ

A virágkötészet kelléktára kimeríthetetlen. Most éppen a csipkéből készült és keményített kaspók, alátétek divatja dúl. A kézzel horgolt csipkét keményítőbe mártva lefelé fordított műanyag cserépre tesszük, rásimítjuk. Száradás után könnyen levehető róla a cserép alakú csipkekaspó. Éltre kelhetnek a nagymama által horgolt, rég nem használt csipkék, és ismét díszíthetnek a lakásban. A kaspót okvetlenül béleljük ki fóliával, nehogy elázzon a cserepes növény párjától. Vágott virág esetén üvegvázat helyezünk a csipketartóba. A kaspók virágüzletekben készen is megvásárolhatók, de bélelődhetünk magunk is az elkészítéssel, sokkal személyesebb lesz így a dísz.

1

ESKÜVŐRE KÉSZÜLÜNK

Az esztergomi kiállításon két virágkötő az idejüknél mutatott be különböző ötletes asztaldíszeket, menyasszonyi csokrokat.

1 A ferde szív alakú esküvői dísz az egyik oldalán virágokkal kirakva válik egyedivé

2 A kerek asztal közepére tervezett, koszorú alakú asztaldísz virágaiban és stílusában a gömb menyasszonyi csokorhoz igazodik

3 Az esztergomi virágkötő, Putzné Rittling Éva elegáns, dekoratív stílusban készítette el az esküvői asztaldísz, közepén kerek romantikus csokorral

4 Ékszerekkel gazdagított kerek csokor

5 A kerek menyasszonyi csokor oldalán kis ágdarabok díszítenek

2

3

4

5

HERBÁCIÓ

A NÉPI GYÓGYRECEPTEK MAGAZINJA

Kozmetikumok, gyógyreceptek: növényekből, házilag

ZÖLDSÉGGÉNT EHEŐ FÁK

TESTÁPOLÓ KRÉMEK HÁZILAG

tölgyfa bor | fűzfaláta | eperlevél főzelék
fűszerpálinka | emésztésjavító gyógy-szeszek
spárga-, és medvehagyma receptek
hagymavaj | amaránt és cukorcirok
kikelő medál fűszermagokból

KAPHATÓ AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL!
WWW.HERBACIO.HU
KORÁBBI FÜZETEK MEGRENDELHETŐK:
0630 437 8900

Magyarország virágos szakácskönyvei

Elegáns, tartalmas szakácskönyvek, melyek nem hiányozhatnak az inyencek és a kertbarátok polcáról! Minden, ami ehető virág!

Megrendelhető:
www.rozsakonyho.hu • info@ehetovirag.hu
+36-30-9647144

Fizessen elő most!

A Kertészet és Szőlészet - Piacvezető kertészeti hetilap!

Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Tel.: 06-1-470-04-10, Fax: 06-1-470-0411
E-mail: titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu, Web: www.kerteszetesszoleszet.hu

Megrendelőlap

Megrendelem a Kertészet és Szőlészet című hetilapot ..... példányban az alábbi címre:

Megrendelő neve: .....

Megrendelő címe: .....

Számlázási név: .....

Számlázási cím: .....

Időtartam: 1 évre 21 420 Ft
 1/2 évre 10 710 Ft

Fizetés módja: csekk
 átutalás

.....
aláírás

A lap megrendelhető a megrendelőlap visszaküldésével a Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2. címre, vagy előfizethető az ország bármely postáján, és a hirdapkezesitoknel, valamint e-mailen a hirdapelofozetes@posta.hu címen, és a 06-80-444-444-es telefonszámon. A Magyar Mezőgazdaság Kft. az adatok gyűjtésekor, feldolgozásakor a 2011. évi CXII. törvény alapján jár el.

FÜVÉSZKERT

1083 Budapest, Illés u. 25.
www.fuveszkert.org

Március 25-i kezdéssel gyógynövényismereti tanfolyam indul kezdőknek, a hét alkalom (elméleti oktatások és terep-gyakorlat) ára 25 000 Ft

Április 2.: Gyümölcsoltó Boldogasszony napja: Fák oltása a gyakorlatban – szakmai nap

Április 9–10.: Sakura ünnep hétfégi programokkal

Április 16–17.: Sakura ünnep hétfégi programokkal, kézműves-foglalkozás gyerekeknek

Április 30.: Madarak és Fák Napja – gyerekprogramok a Mi Micsoda Klubbal közösen

Májustól botanikai festőkursus a kertben

NEMZETI BOTANIKUS KERT

Vácrátót, Alkotmány u. 2–4.
www.botanikuskert.hu

Március 26–28, húsvét: „Mesés növények, növényes mesék” tanséta, korai tulipánok virágzása és szabadtéri büfé

Április 2.: A botanikus kert virágai – akvarellfestészeti foglalkozás

Április 17.: Kerttörténeti séta szakvezetéssel, a Műemlék-védelmi Világnap alkalmából

Április 30. – május 1.: Mese tanséta és növényvásár a hosszú hétfégén

Május 7. (az időpont változhat): A botanikus kert virágai – akvarellfestészeti foglalkozás

Május 14–16., pünkösd:

„Mesés növények, növényes mesék” tanséta, szabadtéri büfé, fás bazsarózsa virágzása, virágzó fák és cserjék

FŐVÁROSI ÁLLAT-ÉS NÖVÉNYKERT

www.zoobudapest.com

Április 20.: A Föld Napja

CSAPODY VERA NÖVÉNYBARÁT KÖR

www.tit.hu

Április 7.: Klubnap, növénybörze

Április 21.: Csak képeket gyűjtök (Gábor Nándor)

Május 5.: Növénybemutatók, kiselőadások

Május 19.: Különleges íriszek (Molnár Péter)

MAGYAR KAKTUSZGYŰJTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE, BUDAPESTI CSOPORT

www.kaktuszgyujtok.hu

Április 11.: Horváth Ferenc – Astrophytum nemzetség és hibridjeik

Május 9.: Kaktuszborze és tapasztalatsere, félévzáró

Április 23. – október 30.
Expo 2016 Antalya
Kertészeti világitállítás
Törökországban
www.expo2016.org.tr

Június 3–5.
Európai Dísznövény és Kertművészeti Napok
Fehérvársurgó
Tel.: (+36)-(21)-311-0426
www.karolyi.org.hu

A Kertbarát Magazin 1–2-es számában megjelent előfizetési akció nyertesei, akik egyenként 2000 Ft-os Oázis vásárlási utalványt kapnak:

Tomai Ferencné és Takács Tibor, Debrecen; Kőszegi Lászlóné, Vereb; Szalma István, Budapest; Kalmár Imre, Hunya; Bicsérd Község Önkormányzata, Bicsérd; Dékány Miklósné, Budapest; Szabó Árpád, Göd (Alsógöd); Deák Istvánné, Velence; Toldi Bernadett, Székesfehérvár; Aradi Mária, Szakadát; Gregus Viktor, Szeged (Kiskunföld); dr. Tamásné Tisza Ágnes, Pilisvörösvár; Karácsony Lászlóné, Órbottyán; Balogh Gabriella, Győr; Horváthné Takács Terézia, Balatonfőkajár; Hild Gyuláné, Budapest; Nagy Éva, Egyházasköte; Pannon Egyetem Georgikon Könyvtár és Levéltár, Keszthely; Szűcs László, Pécs; Lódi István, Kiskunfélegyháza; Berecz Zoltánné, Nyíregyháza (Sóstóhegy); Miskolci Tibor, Nyíregyháza; Bere Mihály, Gárdony (Agárd); Faller Erika, Budapest; Göd Városi Könyvtár, Göd (Alsógöd).

Fizessen elő most a Kertbarát Magazinra!

Fizessen elő egy évre a Kertbarát Magazinra 2016. március 26. és május 20. között, és nyerjen!

Első 25 előfizetőnk az Oázis Kertészet 2000 Ft-os vásárlási utalványát kapja, ami az ország bármelyik Oázis Áruházában levásárolható.

www.oazishu

A Kertbarát Magazin megjelenik kéthavonta

Előfizetési megbízás

Előfizethető az ország bármely postáján, a hirdapkezesitoknel, e-mailen a hirdapelofozetes@posta.hu címen, a (06)- (80)-444-444-es telefonszámon, vagy a honlapunkon: www.kertbaratmagazin.hu Kérjük olvashatóan töltsse ki, s küldje a Magyar Posta Zrt. Levél Üzletág Központi Előfizetési és Árucsoport címére: 1900 Budapest

Előfizetem a Kertbarát Magazin című kiadványt.
Előfizetési díj egy évre: 3600 Ft

Név: _____
Cím: _____
Kelt: _____ év _____ hó _____ nap
aláírás

Horváth Lilianna a klívia gondozása felől érdeklődött leveleiben. A szakirodalomban olvasottak szerint télen szárazon és hűvösben tartotta a növényt, ám március elején elszáradt bimbókezdeményeket vett észre a levelek között. Kíváncsi, vajon mit rontott el?

A klívia, vagy kafferliliom (*Clivia miniata*) Dél-Afrikában honos, nevét az India-gyarmato-

sító Robert Clive unokájáról, Charlotte Clive-ról kapta. Az amarilliszfélék családjának tagja, a hozzá sokban hasonló amarillisszel ellentétben azonban nem hagymáról, hanem tömzsi gyöktörzseivel szaporodik, és alkot kiterjedt telepeket. Ezek leválasztásával és továbbnevelésével szaporíthatjuk a legegyszerűbben.

A szobában a világos, napos helyet kedveli. Télen tartsuk tel-

jesen szárazon, körülbelül 8-10 C-fokos, világos helyen. Meg fogunk lepődni, hogy a kéthónapos szárazon tartást követően is zölden meredeznek húsos, sötétzöld levelei. Január végén – február elején kezdjük el öntözni, szerencsés esetben néhány héten belül megjelennek a virágszárak. A fagyos idő elmúltával tegyük ki a kertbe, teraszra, tűző naptól védett helyre. Vigyázzunk rá, mert a csigák kedvelik. Nyáron rendszeresen, bőségesen öntözzük. Nem árt neki, ha az októberi hideg éjszakák még kint érik, sőt elősegíti a következő évi virágképződést. Elegendő két-három évenként átültetni. Elképzelhető, hogy olvasónk nem vette észre idejében a virágbimbók megjelenését, és nem kezdte el idejében öntözni, vagy a tél során nem kapott elegendő fényt a növényt. Ne bánkódjon, még a legközelebbi gondozás mellett is

Helfrich Zoltán olvasónk azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy segítsünk neki cserépben tartható hűsevő növények, illetve azok szaporítóanyagának beszerzésében. Örömmel teszünk eleget kérésének. Levelében azt írja, rokkantsági nyugdíjból él, ezért sajnos nem tud fizetni a növényekért, de minden kedves felajánlást egy regegyéssel viszonzna. Budapesten és Pest megyében el tud menni a növényekért. Az alábbi e-mail címen várja a felajánlásokat: zoltan.helfrich@citromail.hu

előfordul, hogy kihagy egy-egy évet a klívia. Legyezőszerűen szétterülő leveleivel virágtalanul is mutatószobanövény.

AZ ÉV VADVIRÁGA

Az év vadvirága, a mocsári kockásliliom (*Fritillaria meleagris*) internetes szavazáson kapta a legtöbb szavazatot.

A Fritillaria a liliomfélék családjába tartozik. A nemzetség mintegy 130 fajtát magyarul kockásliliomnak vagy púposliliomnak hívják. Mivel a mocsári kockásliliom a nemzetség egyetlen hazai vadon élő faja, ezért egyszerűen kockásliliomnak is nevezzük. Az ország egyes részein kotulliliomnak, kockás kotulliliomnak, ostáblás liliomnak, kockás hatkotunak, kockaliliomnak, kosnyócskának, koronalliliomnak, szerecsenmáknak és szemvirágnak is hívják, illetve hívták egykor.

Jellegzetes, könnyen fölismerhető, 15-30 cm magasra megnövő geofiton. Szórtan álló, 3-8 levele szálas, 4-12 mm széles. Magános virága bókoló, széles, harang alakú, rózsaszínes vörösbarna, saktáblaszerűen fol-

tos. A leggyakoribb sötét színváltozatok mellett világosrózsaszín és fehér virágú egyedek is előfordulhatnak az állományokban. Nedves réteken, ligeterdőkben, üde cserjésekben fordul elő, gyakran már március végétől virágzik. Élőhelyei a tél folyamán gyakran vízzel borítottak, ami lehetőséget kínál mag-

vainak a vízzel való terjedésre. A vízborítás miatti alacsonyabb talajhőmérséklet megakadályozza a réti füvek gyors kihajtását, ezzel viszont megteremti az alacsony termetű kockásliliom zavartalan virágzásának a lehetőségét. Jellegzetes, felálló, bunkószerű toktermései május-júniusban érnek, azokról is

könnyen felismerhető. Nyár közepére a lombja és a szára leszárad, csak száraz toktermései árulkodnak még egy darabig a jelenlétéről. Magjai február-márciusban csíráznak, a kifejlődő növénykének 4-5 évig nem fejlesztenek virágot, majd az ötödik évtől rendszeresen virágoznak, és vizes-

gálatok szerint egy-egy növény azután mintegy 25 éven keresztül virágzik.

Angliától Oroszország középső részéig, a Déli-Alpokig és Szerbiáig őshonos, Észak-Európában ültetik és kivadul. Érdekes módon Dél-Svédország Uppland tartományának szimbóluma, annak ellenére, hogy a növény ott nem honos, hanem az Uppsalai Botanikus Kertből „szökhett” ki, ahol már 1658-ban ültették Hollandiából származó hagymáját. Hazánkban az ország északi részén, a Beregtől Aggtelekig, a Bükkig és a Mátráig, valamint az ország délnyugati részén, a Kemenesháttól a Mohácsi-szigetig fordul elő. A korábban sokfelé megtalálható faj a lecsapolások, gyepfeltételek és melioráció következtében mára Európa szerte ritkává és veszélyeztetetté vált.

Barina Zoltán

Botanikai séták a fehérvárcsurgói Károlyi-kastély parkjában

Idén havonként indul botanikai séta a fehérvárcsurgói Károlyi-kastély parkjában, amelynek felújítása Hajdu Nagy Gergely és Fatsar Kristóf irányításával,

a KEFAG Zrt. közreműködésével valósult meg. A séta tervezői az MTA Vácrátóti Nemzeti Botanikus Kert munkatársai: Kósa Géza, Fráter Erzsébet,

Thalmeiner Tünde, Lunk Gergely, valamint Lehoczky Anita. A látogatók fölfedezhetik a 22,5 hektáros történelmi kert, amely egyúttal természetvédel-

mi terület; a rekonstrukció kapcsán frissen telepített növényeket; a 100-170 éves őshonos és egzóta faállományt, a csónakázótavat és a gloriette épületét. A helyreállítást állandó kiállítás is bemutatja, amely Ombódi Ildikó kerttörténész rendezésében a korábbi „mosóház” épületében, a park bejárata mellett nyílt. A botanikai sétát Imre Gábor vezeti.

Időpontok: április 17., május 15., június 19. (júniusban a 12. Európai Dísznövény és Kertművészeti Napok keretében is indulnak séták), július 17., augusztus 21., szeptember 18., október 16., november 20. és december 18. Regisztráció ajánlott, mivel a résztvevők száma korlátozott. A botanikai séta összeköthető kastélylátogatással vagy éttermi fogyasztással.

További tudnivalók: Károlyi-kastély, 8052 Fehérvárcsurgó, Petőfi u. 2. Tel.: (+36)-(21)-311-0426 és (+36)-(21)-311-0422, e-mail: info@karolyikastely.hu

Rejtvény

Különböző szakmai szervezetek minden évre megválasztanak védendő, vagy figyelemre méltó élőlényfajokat. Így lett 2016-ban az év madara a haris, az év emlősei a hazai denevérfajok, az év rovара a mezei tücsök. Mi lett az év vadvirága? A 40 betűs magyar ábécét használva fejtse meg a virág nevét! A rejtvényben felsorolt minden betű az ábécében előtte álló 3. betűnek felel meg.

O Ó D Z S C S T K
M Ó D Z M C S T Y N K N K Ó O

A megoldást küldje be címünkre! A helyes megfejtést beküldők között egy nyertes részére könyvet sorsolunk ki.

Címünk: Kertbarát Magazin, 1591 Budapest, Pf.: 294.

Beküldési határidő: 2016. május 15.

A Kertbarát Magazin november–decemberi számában közölt rejtvény helyes megfejtéséért felajánlott könyvet Pásztor Erzsébet budapesti olvasónk nyerte.

www.spuri.hu

Szonikus madárriasztó

A szonikus madárriasztó környezetbarát módon tartja távol a madarakat előre rögzített természetes hangokkal, ragadozó madarak hangjával, valamint pisztolylövés hangjával. Így egy veszélyzóna jön létre a madarak számára, ahol a populáció drasztikusan csökken. Fő alkalmazási területek: mezőgazdasági tárolók, raktárak, erőművek, repülőterek stb.

Forei Elektronikai Kft., 2800 Tatabánya, Árpád út 61. Tel./Fax: +36 34 316 673, e-mail: spuri@spuri.hu

Kérdéseiket, ötleteiket, javaslataikat és észrevételeiket továbbra is várja a szerkesztőségben: Algeier Wendy, algeierwendy@kerteszetesszoleszet.hu

A Kertbarát Magazin legközelebbi száma május 20-án jelenik meg.

Postacímünk: Budapest, postafiók: 294, 1591 Faxszámunk: 273-2285 E-mail címünk: szekesztoseg@kerteszetesszoleszet.hu

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Kwizda Agro Táplálunk és védünk

A Trifender® kiváló biológiai megoldás a talajlakó kórokozó gombák kiszorítására!

Artis® gyors, természetes megoldás a gyökérgyökösítő kiszorítására!

Gyűjtse a Kwizda forintokat, és költse bármire a gazdaboltokban!

KWIZDA FORINT GYŰJTŐAKCIÓ

Részletek: www.kwizdaforint.hu

KWIZDA ZÖLD PROGRAM
EGÉSZSÉGES, VESZÉLYTELLEN, ÉRTEKES

Látogass el webshopunkba, nézelődj, tervezgess! Ha kerti kiegészítőkről van szó, megéri benézni hozzánk! Kevés idő van? Rendelj hához!

Szeretem az Oázist

Az otthonom, a kertem és a virágaim is

Az akció a csomag központi és kiegészítői erejéig, illetve vásárlásig érvényes, más akciókkal és kedvezményekkel nem összevonható. Az akciós árak változtatásának jogát fenntartjuk.

Várjuk együtt a virágzó tavaszt! Nem kell messzire menni a kikelet legszebb egynyári virágaiért, százsorszép évelőkért, gyümölcsstermő növényekért, balkonzöldségekért, örökzöldekért és díszcserjékért. Kerti kiegészítők, ültetési és ápolási alapanyagok? Divatos kaspók, dekorációs kellékek? Egy helyen megtalálunk mindent: az Oázis Kertészetben.

www.oazis.hu

Kertészeti áruházaink szerte az országban: Ajka Ipari Park, északi szektor; Buda-keszi Szőlőskert Ipari Park (a Tesconál) Budapest - Pasarét Zilah u. 6; Budapest - Kőbánya Kőbányai út 47; Budapest - Rákosszentmihály Szlovák út 15; Budapest - Soroksár Helsinki út 80; Cegléd Külső- Jászberényi út 2; Csepel Mini Kossuth Lajos u. 15.; Diósd Diófásor u. 19. (Az Intersparnál); Hajdúnánás Mini Szabadság u. 50; Jászberény Nagykáta út 17; Keszthely Semmelweis u. 2; Mohács Pécsi út, Ipari Park; Monor 4-es főút 32. km; Nyíregyháza Korányi Frigyes út 204; Szeged Alkony utca 3; Székesfehérvár Holland fásor 1; Szolnok - Szajol 4-es főút 108. km.; Tatabánya Erdész u. 39. (A DózsaKertben)